

Çingl

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT DERGİSİ • YIL: 16 • SAYI: 95 • OCAK - ŞUBAT 2026

Kültür ve Turizm Bakanlığı dergimizin abonesidir

ISSN: 1309-7717

110 ₺

**KAYSERİ (KAYSADER) I. Uluslararası Şiir Şölenine
Katkı Sağlayan Kurum Başkanları**

Doç. Dr. Mustafa PALANCIOĞLU
Melikgazi Belediye Başkanı

Doç. Dr. Şükrü DURSUN
Kayseri İl Kültür ve Turizm Müdürü

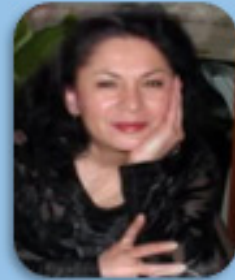
**KAYSERİ (KAYSADER) I. Uluslararası Şiir Şöleni
Düzenleme Kurulu**

Dr. Ayhan KUŞÇULU

İsmail KAYA

Hanife KANTAR

Mustafa Ferit YILDIZ

Şeyhmus ÇİÇEK

Kadir ACI

Çıngı

Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi
Kayseri Yazarlar Şairler ve Sanatçılar Derneği (KAYSADER) yayın organıdır.
(İki ayda bir yayınlanır)

ISSN: 1309-7717

KAYSADER ÇINGİ	*	YAZI DANIŞMA KURULU
Adına İmtiyaz Sahibi	*	Prof. Dr. Kudret ALTUN
Ismail KAYA	*	Prof. Dr. Tamella ALİYEVA
Yazı İşleri Müdürü	*	Doç. Dr. Ahmet KAYASANDIK
Kadir ACI	*	Dr. Ayhan KUŞÇULU
Genel Yayın Yönetmeni	*	Abdullah AYATA
Şeyhmus ÇİÇEK	*	Duran TAMER
Halkla İlişkiler	*	Köksal AKÇALI
Mustafa Ferit YILDIZ	*	Yusuf DOĞDU
Reklam ve Tanıtım	*	Mustafa ACAR
Hanife KANTAR	*	Dizgi, Mizanpaj
		Şeyhmus ÇİÇEK

İletişim Adresi

cingidergisi@gmail.com

0 352 818 55 30 - 0 532 202 71 86

Yazışma Adresi

Cumhuriyet Mah. Mevlevi Cad. Cıncıklı İşhanı
Kat: 3/307 PK: 212 Melikgazi/KAYSERİ

Katkı İçin

Kayseri Yazarlar Şairler ve Sanatçılar Derneği
Ziraat Bankası Erciyes Şubesi
İBAN: TR37 0001 0019 9171 7391 6450 01

Baskı

Çağlayan Ofset Matbaacılık
Matbaacılar Sitesi 2 Blok No.: 30
tel. faks: 0 352 336 97 56
Kocasinan/KAYSERİ

Katkı Bedeli

Yurt içi: 650 TL, Yurt dışı: 25 Euro, Kurumlar: 650 TL

Bu dergideki yazılarda ifade edilen görüş ve fikirlerin hukuki sorumlulukları yazarlarına aittir. Yazılardan ve şiirlerden dergimizin ismi belirtilerek alıntı yapılabilir. Gönderilen eserler yayınlansın veya yayınlanmasın iade edilmez. Yayımlanan eserlere telif ücreti ödenmez.

İçindekiler

Kayseri I. uluslararası şiir şöleninin ardından	İsmail KAYA	3
Ahmed Cevad Ahundzade	Abdullah AYATA	4
Gürül'ün hatırası	Halil GÜLŞEN	7
Hey gidi günler	Köksal AKÇALI	8
Fotoğraflar	İhsan YALÇINKAYA	9
Karşımdakiler	Yusuf DOĞDU	12
Şairim	İbrahim SAĞIR	12
Siluet	Gülşin YAĞMUR AKBULUT	13
Alaca karanlık	Filiz YÜKSEL	14
Karadut çıkmazı	Fatma PEKŞEN	15
Gelin çiçeği	Zübeyde GÖKBULUT	20
Kül olduk	Dursun DEMİRAY	20
Şiir	Serdar SAVAŞ	20
Ana yurttan ata yurda	Osman KALIN	21
Beni	Ayhan KUŞÇULU	27
Serseriyim	Mustafa YILDIZ	27
Kredi kartının sevmediği meseleler	Fatma ÇETİN KABADAYI	26
Bahçeler	Arif Vefik ÇINAR	27
Bir kadın tanıdım	Nermin AKKAN	28
Şairliğin alameti	Şeyhmus ÇİÇEK	29
Seneler	İsmet BOZKURT	30
Güzel adam	Ali Rıza NAVRUZ	31
Corona günlerinde üslup	Mustafa ACAR	32
Dost acı söyler	Şerif MENGÜTEMUR	33
Hüzün rengi	Mustafa AYVALI	33
Gördesli Makbule	Mustafa BERÇİN	34
Kendime öğüt	Ahmet Sami BENLİ	37
Deniz kiskansın mavini	Yılmaz ACI	37
Ozan Felahiye'de tarihin izinde	Halil MANUŞ	38
Sebebi sensin	Zeynep SÜMER	41
Sydney seyahat anılarım	İsmail KAYA	42
Şehidimi anarken	Alaattin İKİCAN	44
Hayalistan	Faik KUMRU	45

(KAYSADER) KAYSERİ 1. ULUSLARARASI ŞİİR ŞÖLENİ'NİN ARDINDAN

İsmail KAYA (Dernek Başkanı)
(KAYSADER) Kayseri Şairler Yazarlar
ve Sanatçılar Derneği

Değerli Gönül Dostlarımız ve Sanatseverler,

Derneğimizin en büyük hayallerinden biri olan ve uzun süren titiz hazırlıkların neticesinde hayata geçirdiğimiz 1.Kayseri Uluslararası Şiir Şöleni'ni büyük bir gurur ve başarıyla geride bıraktık. Şiirin o birleştirici gücüyle, sınırları aşan bir duygu köprüsü kurmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Bir kültür şöleni yaşadık

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Melikgazi Belediyesi'nin değerli destekleriyle gerçekleştirdiğimiz bu ortak proje, şehrimizin ve ülkemizin kültürel hafızasında derin bir iz bıraktı. Farklı coğrafyalardan gelen şairlerimizin dizeleri, Melikgazi'nin tarihi atmosferinde yankılanırken; sanatın dilinin, dininin ve ırkının olmadığını bir kez daha tüm dünyaya kanıtladık.

Teşekkür borcumuz

Bu yolculukta bizlere vizyonuyla ışık tutan Kültür ve Turizm bakanlığımıza, Kültür ve Turizm İl Müdürü Doç. Dr. Şükrü Dursun ve ekibine, ev sahipliği ve desteklerini esirgemeyen Melikgazi Belediye Başkanımız Doç. Dr. Mustafa Palancıoğlu ve ekibine, Düzenleme Kurulu Başkanımız Dr. Ayhan Kuşçulu ve yönetim kurulumuza, üyelerimize, katılan tüm yerli ve yabancı şairlerimize, ozanlarımıza ve en önemlisi bizleri yalnız bırakmayan siz kıymetli şiir dostlarına en kalbi şükranlarımı sunuyorum. Yurt dışından ve yurt içinden şölene teşvik eden misafirlerimizin olumlu geri dönüşleri bizi ayrıca gururlandırdı. Sizlerin ilgisi, bu organizasyonun ne kadar doğru bir ihtiyaç üzerine inşa edildiğinin en büyük kanıtı oldu.

Gözümüz Ekim'de: 2.Kayseri Uluslararası Şiir Şöleni Müjdesi

İlk adımını başarıyla attığımız bu geleneği sürdürmeye kararlıyız. Şimdiden müjdelemek isterim ki; kazandığımız bu tecrübe ve aldığımız olumlu geri dönüşlerle, bir yıl sonra 2. Kayseri Uluslararası Şiir Şöleni'nde yeniden buluşacağız. Değerli dostum Azerbaycanlı tanınmış Şair Rüstem Behrudi Bey hastalanmış olduğu ve doktor izni olmadığı için aramızda olamamıştı, Ekim ayındaki Şölenimizde aramızda olacağını gururla belirtmek isterim, Çıtayı daha da yükselterek, daha fazla şair ve daha geniş bir kitleye şiirin büyüsunü paylaşmaya devam edeceğiz.

Şiirle kalın, sevgiyle kalın.

TÜRK DÜNYASININ KORKUSUZ NEFERLERİ: AHMED CEVAD AHUNDZADE

Abdullah AYATA

1892 Yılında Gence'nin Şekmir bölgesi sınırları içinde bulunan Seyfali köyünde dindar bir ailenin bireyi olarak dünyaya geldi. Dede tarafından kökeni Güney Azerbaycanlıdır. Dedesi saygın bir tüccar olmasının yanı sıra, dini eğitim görmüş hüküm verme yetkisine sahip adil bir din adamıydı. Annesi Yahşi Hanım ise halk edebiyatımızın usta öğreticilerindendi. Babası Mamadalı Ahundzade 1900 yılında hastalanarak vefat eder. Sekiz yaşında yetim kalır. Annesi Cevad'ı yanına alarak ilk eşinden olan çocuklarının bulunduğu Gence şehrine taşınarak yerleşirler. Bir halı atölyesinde işe başlayan Yahşi Hanım çok zor şartlar altında oğlunun eğitim görmesi gayretine düşer. Köyünde mollalardan almış olduğu eğitimle Arapça ve Farsçayı rahatça konuşan Cevad, Kuran-ı Kerimi de rahatlıkla okumakta ve birçok sureyi ezbere bilmektedir. Çok zeki ve cesur bir çocuk olduğu ders almış olduğu tüm öğretmenleri tarafından fark edilmektedir.

Eğitime düzenli, sistemli şekilde devam eder. 1906 Yılında Müslüman Din Adamları seminerine okumaya gönderilir. Burada, yazmış olduğu, "Gence'ye Geldim." isimli şiiriyle dikkat çekmeye başlar. Bu şiiri yazdığı anda daha çocuk denilecek çağda 16 yaşındadır. Hocaları, akrabaları, hayırseverler ona desteklerini artırırlar. "Hayırseverlik Cemiyeti" kendisine maaş bağlar. Başarı grafiği yükseler devam eder. 1913 Yılında eğitimini üstün başarıyla tamamlayıp, "Şerefli Türk ve Fars Öğretmeni" unvanıyla Gence 1 numaralı kız okulunda ders vermeye başlar.

1910 yılından itibaren yazmış olduğu şiirleri ve eleştirisel makaleleri zamanın ga-

zete ve dergilerinde yayınlanmaya başlar. Okuyucusu ve takipçileri hızla çoğalır. Türk ve Türk Dünyası sevdalısı olduğu herkes tarafından bilinmekte, bu usta kalemi, korkusuz sevenlerini gururlandırmakta, başarısını çekemeyenleri, istemeyenleri de hırslandırmaktadır. "Koşma" isimli şiir kitabı 1916 yılında yayınlanır. Bu arada 1912 yılında Osmanlı'da Balkan Savaşı başlar. Bu durum oldukça zoruna gitmiştir. Zira O hep Türk Dünyasını hep birlikte düşünmekte, Turan'ın kurulacağına inanmaktadır. Her darda, zorda kalan Türk'ün sorununu kendine dert etmektedir. İşini bırakıp gizlice Anadolu'ya geçer. Bizzat cephede savaşa katılır. Yaşanılan hezimet sonrası üzgün vaziyette Azerbaycan'a döner. Ziya Gökalp, Namık Kemal gibi şahsiyetleri yakından takip etmektedir. Sürekli olarak Rus yetkililer tarafından Türkçülük yaptığı gerekçesiyle ikaz edilmekte fakat bu duruma aldırmaz etmemektedir. İnandığı davası uğruna korkusuzca yazmaya, üretmeye devam etmektedir.

1914 tarihinden itibaren Açığsöz isimli gazetede muhabirliğe başlar. "İmdat, Irak, Akşamlar, Nerelisin, Batum, Uyan..." birçok şiiri bu dönemde yayınlanır. Gazetenin sorumlusu kendisi gibi bir Türk dünyası sevdalısı olan Mehmet Emin Resulzade'dir. Aynı dönemde yazmış olduğu en önemli şiiri "Çırpınırdı Karadeniz," dir. Bu şiir 1918 tarihinde Üzeyir Hacıbeyli tarafından "Çırpınırdı Karadeniz" şiiri Kafkas İslam Ordusunun fedakârlığı ve kahramanlığına itafen bestelenerek marş haline getirilir. Bu marş, ileriki yıllarda özellikle Anadolu 'da toplantılarda, önemli yürüyüşlerde, mitinglerde vatansever insanlar tarafından hep bir ağızdan söylenmeye, zihinlerdeki Turan idealini diri tutmaya vesile

olmuştur. Halen aynı istek ve arzuyla söylenilmektedir.

“Çırpınırdı Karadeniz bakıp Türk’ün bayrağına,
Ah ölmeden bir görseydim, düşebilsem toprağına...”

Cumhuriyetimizin kurucusu, büyük önder Mustafa Kemal Atatürk bu marşı dinlediğinde gözleri yaşararak çok duygulandığına çevresindeki birçok insan şahit olmuştur.

1917 yılında Türkiye’nin çektiği sıkıntıları hikâye ve şiirlerle anlatarak “Kardeş Kömeği” isimli kitabında toplar. Aynı sene Bolşevik ihtilali yapılır. Kafkasya’da sınırlar, rejim değişir. Rusya, Sovyetler Birliği adını alarak çoğunluğu Türk yerleşim bölgeleri olan topraklara el kor. Katı komünist rejimini uygulamaya başlar. Azerbaycan’la Türkiye arasındaki ilişkiler tamamen kesilir. Dışa kapalı bir topluluk haline gelen yeni devlet içerisinde katı kuralları uygulanmaya, rejim karşıtlarına yaptırımlar, hak kısıtlamaları getirilir. Ahmed Cevad için esas sıkıntı bu dönemde başlar. Sürekli yaptıkları takip edilmekte ve incelenmektedir. Zaten çevredeki Rus yetkililer rejim için zararlı, tehlikeli bir şahsiyet olduğuna çoktan karar vermişlerdir. Ortadan kaldırılması için bahaneler aramaktadırlar. Sıkça çalıştığı yerlerde aramalar yapılır, ifadesi alınır. Yazmış olduğu şiirler ve yazılara el konularak yasaklar getirilir. 1923 yılında Pantürkizm propagandası yaptığı suçlamasıyla hapse atılır. İşkence görür, devrime bağlı kalması sözü vermesi istenir. Lakin O hiçbir zaman Türklüğünden ve Türkçülük davasından vazgeçmez. Duruşunu hiç bozmadı. Boyun bükmez davasından vazgeçmez. Yine de bu şartlar altında 1934 tarihinde Azerbaycan devlet yayınları redaktörlüğüne getirilir.

Başına daha vahim olaylar geleceğini tahmin eden yakıları bazı Türk vatanseverlerin yaptığı gibi ailesiyle birlikte gizli yollardan Türkiye’ye geçiş yaptırabileceklerini, kardeş ülkede, Ana vatanda rahatça hayatlarını sürdürebilecekleri teklifini yaparlar. Özellikle eşi Şükriye Hanımın babası Süleyman Bey bu konuda oldukça ısrarlıdır. Fakat bu teklife kesinlikle sıcak bakmaz. “Türkiye benim için aynı

vatandır. Özümdür ama Azerbaycan’ı kime bırakacağız .” sözleriyle teklifleri geri çevirir

Şiirlerinin gazete ve dergilerde yayınlanmasına kesin yasak getirilir. Yazmış olduğu şiirleri samimi arkadaşların aracılığıyla gizlemeye, koruma altına almaya başlar. Nihayetinde 1937 de halk düşmanı, vatan haini ilan edilir. Tutuklanarak hapse atılır. Uzun süre işkence edilir. Pişmanlık duyması, itirafta bulunması, özür dilenmesi istenir. O, davasından vazgeçmez. Sonunda hapishane yönetiminin aldığı kararla kurşunlanıp öldürülerek şehit edilir. Bu ölüm resmi kayıtlara geçmez gizli tutulur. Cesedi büyük ihtimalle Birinci Dünya Savaşı sırasında Ruslara esir düşen askerler için esir kampı olarak kullanılan, birçok askerimizin, subayımızın açlıktan, işkenceden, yılan ısırmasından öldüğü Nargin adasına götürülür. Yakınlarına herhangi bir bildirim yapılmaz. Sonrasında çelişkili açıklamalar yapılır.

Evdeşi Şükriye Hanım’la evlilikleri sevdâ temeline bağlıdır. Gençlik dönemlerinde Şükriye’nin babası Süleyman Bey Acaryan Bölgesi idari sorumlusudur. Kızına talip olan Ahmed Cevad’la kızının evliliğine onay vermez. Zira bu atak, yetenekli, cesur gencin sonu pek iyi görünmemektedir. Kaleminden başka sermayesi de yoktur. Baba olarak kızının rahat edebileceği, sakin, huzurlu bir hayat sürebileceği izdivaç yapmasını düşünmektedir. Çaresiz kalan Şükriye tüm ailesini karşısına alarak Cevad’la kaçır. Zira O gerçek bir Türk Asena’sıdır. Sevdigine delicesine tutkundur. Dünya malında gözü yoktur. Hayatın zorluklarını onunla birlikte göğüslemeye hazır ve kararlıdır. Öyle de olur. Şükriye Hanın eşinin gördüğü haksızlıkları, dışlanmaları, işkenceleri adeta onunla birlikte bire bir yaşar. Hep onun destekçisi ve yanındadır. Hiç pişmanlık duymadan yoluna devam eder. Evliliklerinden beş çocukları dünyaya gelir. Bu çocuklardan dördü erkek birisi kızdır. Kızları Almaz on altı yaşında hastalıktan vefat eder.

1938 yılında Sovyetler Birliği eşi ölmüş, kurşuna dizilmiş üç ya da daha fazla çocuğu olan kadınlar için kocalarını boşadıkları tak-

dirde sürgün edilmeyecekleri kararını çıkarır. Bu af benzeri durumdan yaralanması için Şükriye Hanım'a da yetkililer ısrarlı teklifte bulunurlar. Bu teklifi onurlu genç Türk kadını kesinlikle reddeder. Zaten en başında sevdiği insan için ölümü göze almış, onunla birlikte kendisi de ölmüştür. Türklüğünden, vatanseverliğinden taviz vermeye de hiç niyeti yoktur. Onun bu net tavrı işlerini iyice zora sokmuş olsa da durumuna razıdır. Kendisi ve çocukları halk düşmanı ilan edilir. İki yaşındaki oğlu Yılmaz çocuk yuvasına, Tugay ve Niyazi yetimhaneye, büyük oğlu Aydın ise Kesle hapis-hanesine gönderilir. Kendisi Kazakistan'daki kadınların bulunduğu esir kampına sürgün edilir. Bir yük trenine bindirilerek gönderildiği bu kampta sekiz buçuk sene kalır. Tüm olumsuzluklara rağmen ümidini yitirmez, en büyük düşüncesi geride bıraktığı çocuklarının durumu ve ne şekilde yaşamakta olduklarıdır. Sürgün cezası tamamlanıp Azerbaycan'a döndüğünde çocuklarını arama, onları bulundukları yerlerden alıp yeni bir aile düzeni kurma gayretine düşer ama bu pek kolay olmayacaktır.

Yıllar birbirlerini sürükleyerek geçip gitmeye başlar. Sovyet Sosyalist Rejimi baskısını artırır. Adeta dünyaya kapalı devasa bir hapishaneye dönüşür. Devlet içerisinde olan-dan, bitenden başka ülkeleri haber almaları oldukça zorlaşır. Zaman geçtikçe, teknoloji geliştikçe hâkimiyetinde bulunan toplulukların, etnik gurupların çoğunluğu kültürlerini, inançlarını yaşatmak, kendi kanun ve kural-larıyla yönetilmek istemlerini seslendirmeye başlarlar. Bağımsız yönetim taleplerini dillendirir olurlar. Her taraftan gösteriler ve ayaklanmalar başlar. Bunların en önde gelenleri Azerbaycan Türkleridir. Kurmuş oldukları teşkilatlarla komünist rejime karşı direnirler. Sovyet Ordusu "Ermenilerin Azerbaycan'dan dışlanması" bahanesiyle 20 Ocak 1990 tarihinde Bakü'ye girer. Savunmasız insanlar sloganlar atarak tankların önüne gerilirler. Bu olaylarda 143 Türk şehit olur. İleriki yıllarda burada şehit olanlar ve öteki Türk şehitlerinin anısına Bakü Şehir merkezinin Hazar Denizine bakan kısmında bir şehitlik yapılır. Silah ve askeri müdahale ile durumu bastı-

ramayacağını anlayan yetkililer tavizler vermek zorunda kalırlar. 26 Ocak 1991 tarihinde Sovyet rejimi çökerek tamamen ortadan kalkar. Nihayetinde 1992 yılında ülke dağılır bünyesinde birçok yeni bağımsız devlet oluşur. Bunlar içerisinde beş yeni Türk devleti vardır. Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan Azerbaycan. Bu Türk dünyası sevdalıları için çok sevindirici bir durumdur. Yalnız şunu da unutmamak gerekir. İçlerinde bağımlılığı vermiş olduğu öncü mücadele ile en çok hak eden ülke Azerbaycan'dır. Kafkasların bu konuda öncü ve lider ülkesidir.

Demokrasiye geçişin ilk yıllarında Azerbaycan benzeri ülkelerde olduğu gibi yeni sisteme hemen adapte olamaz. Bazı iç karışıklıklar yaşar. Fakat kısa zamanda kendisini toparlayarak Türk Dünyasının yıldızı, açılış kapısı adayı olduğunu ispatlar. Elbette yöneticileri milletimize, devletlilerimize hizmet eden kahramanları unutmazlar. Ahmed Cevad'ın eserleri "Milli Kültür Varlığı" ilan edilerek koruma altına alınır. Daha önceden bestelenen Ahmed Cevad'ın vatan şiiiri ulusal marş olarak kabul edilir.

"Azerbaycan! Azerbaycan!

Ey kahraman evladın, şanlı vatânı!

Senin için can vermeye hepimiz hazırız!

Senin için hepimiz kan dökebiliriz!

Üç renkli bayrağınla mutlu yaşa.

Üç renkli bayrağınla mutlu yaşa.!

Binlerce can kurban oldu.

Göğsün bir savaş meydanı oldu.

Kendilerinden geçen askerlerin,

Her biri kahraman oldu.

...

Türk illerinde çok sevdiğim, "Âlemde şer, Oğuzda er tükenmez." diye bir söz vardır. Geçmiş dönemlerde olduğu gibi bundan sonraki zamanlarda düşmanlarımız, kültürümüz yok etmek, aslimızı neslimizi unutturmak, devletlerimizi yıkmak isteyen şer odakları mutlaka bulunacaktır. Fakat onların karşısına mutlaka Mustafa Kemal Atatürk, Ahmed Cevad gibi kahramanlarımız gerilecek. Kalemliyle, kılıçlarıyla destanlar yazacaklardır. Hep mazlumdan, düşkünden yana olacaklar. Şahıslarına yapılan ihaneti affedip,

ülkeye yapılanı affetmeyecekler. Bulundukları yerlere adalet getirecekler.

Boşuna söylememiş destan şairimiz Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu;

"And olsun geceye gündüze,
And olsun karaya denize,
And olsun kaleme kâğıda,
Bir millet yarattım Doğu'da.
Tür diye yüce bir ad verdim.
Önüne kılavuz kurt verdim.
En üstün değerleri erdemi,
En güzel ülkeyi yurt verdim.
Donattım ruhunu imanla,
Kolunun gücünü sert verdim
Ve onu mazumlara sığınak,
Zalimin başına dert verdim."

Ruhun şad, mekânın cennet olsun Ahmed Cevad. Seni ve öteki cesur, adı bilinen, bilinmeyen Türk kahramanlarını bu millet her daim gönlünde yaşatacak...

GÜRÜL'ÜN HATIRASI

Seferberlik öncesi, yüz otuz sene evvel,
Osmanlı'ya musallat olmuştu Yedi Düvel!

Vatikan'da eğitip binlerce misyoneri,
Hoca kisvesi verip tutmuşlar her bir yeri!

Sakal, cübbe, sarıkla halk içine girmişler,
Kandırmışlar milleti, itibar da görmüşler!

Kodlayıp yalan yanlış hurafeyi din diye,
Bazen karıştırmışlar, öğleyi ikindiye!

"Salı ev süpürülmez, çarşamba çark bükülmez!"
"Çift günde harman yasak, tek günde çift sürülmez!"

"Kadın kasaplık yapmaz, zekâtı imam alır."
Hurafeler arttıkça insanlar cahil kalır!

Erdemli ilçesinde, Gürül Halil Dedemiz,
Bir anekdot anlattı, maziden canlı bir iz!

Ta Sızva Yaylası'nda bir Ali Hoca varmış,
Yörük çocuklarına güya hizmet yaparmış.

Karain denen yerde, çocukları toplarmış.
Namaz, niyaz, Kuran'ı hurafeyle kaplarmış!

Verdiği eğitimden para talep etmezmiş,
Yaz boyu buradaymış, bir yere de gitmezmiş.

Tereyağı, peynir, bal, iaşesi verilir,
Sevecen tavırlıymış, Yörüklerce sevilir!

Dedemlerin dayısı, ihtiyar Uzun Hoca,
Ali Hoca'yı dinler, oturup öbür uca!

Hurafeleri duyar, sinirden aklı çıkar,
Köylüye sözü geçmez, genç hoca haklı çıkar!

Seferberlik zamanı ata binip Oluk'tan,
Ali Hoca bir anda kaybolmuş ortalıktan!

Sefer görev emriyle gençler askere gitmiş,
Necip millet dört yanda gavurla savaş etmiş,

Koyuncu Oymağından Güröl lakaplı biri,
Suriye Cephesinden Şark'a çağırılmış geri!

Savaşa devam etmiş, Sarıkamış kışında,
Ruslarla karşılaşmış, Hafız Hakkı başında!

Dondurucu soğukta, ayrılıp beşer beşer,
Çoğu donar, donmayan Ruslara esir düşer!

Esirlerin içinde, Güröl ve Mehmet Ali,
Donmaktan daha soğuk çekmişler bu ahvali!

Esirleri toplayıp, Batum'a götürmüşler,
Kuru ekmek yedirip, ahırda yatırmışlar.

Birkaç günün sonunda gelmiş bir Rus Yüzba-
şı,
Türkçesi gayet düzgün, tanıdıkmiş bakışı!

Yüzbaşı, iki genci görünce birden durmuş,
«İkinizi tanıdım, ben kimim?» diye sormuş!

«İkinizi okuttum Karain'de bir sene,
Bana yağ, bal verirdi ebeniz Cennet Nine!»

Önce kahkaha atmış, alaycı bir tavırla,
Nasıl karıştırdınız Müslüman'ı gâvurla?

«Ali Hoca deyince bildiniz mi bakalım?
Dikkatli bakın bana, artık yok ki sakalım!

Ne de olsa insanım, hazırlanın yarına,
Sizi serbest bıraktım ninenin hatırına!»

Mehmet Ali ve Güröl, tam üç hafta yürümüş,
Memlekete gelmişler, iki asker hür imiş.

Mevzuyu anlatmışlar o yaylanın başında,
Pek inanan olmamış Uzun Hoca dışında!

Halil GÜLŞEN

HEY GİDİ GÜNLER

Saklandığım koyundu
Sarıldığım boyundu
Günüm, gecem oyundu
Uçurtmamı aldılar

Her kapıyı açardım
Zorda olsam kaçardım
Mutluluktan uçardım
Kanadımı yoldular

Mest ettim gönülleri
Şad ettim bülbülleri
Güz bahçemin gülleri
Tomurcukken soldular

Suya inmedi salları
Çıkmaza girdi yollar
Kötü bitti masallar
Umutumu çaldılar

Hüzünlerim hesapsız
Gecelerim mehtapsız
Aşklarım muhatapsız
Boynu bükük kaldılar

Köksal AKÇALI (Asabi)

FOTOĞRAFLAR

İhsan YALÇINKAYA

Eskiden fotoğrafçıya gitmek şan şöhret nişanesiydi. Fotoğraf çekirmek hem mali duruma hem kültüre dair bir temsildi.

Fotoğraflar ömür boyu saklanacak kadar kıymetliydi. Fotoğraf çekirtmeye gidilecek günün bir gün öncesi akşamdan hazırlıklar yapıldı. Çocuklar erkenden uyutulur, büyükleri ise uzun yolculuğa çıkacakmış gibi bir heyecan sarardı. Sabahın serinliğinde şehre gidecek otobüs beklenir, gururla otobüse binilirdi. Otobüsün koltuğuna oturan insanların yanaklarına hafif bir gülümseme vurur, içlerine tarifsiz bir ferahlık dolardı. Otobüs kırdan, bayırdan, tozlu yollardan geçerken camdan içeri giren rüzgâr yeni bir hatıranın gelişini müjdelirdi. Şehre varıldığında heyecan artar, fotoğrafçının tabelası görüldüğünde "Biz de fotoğraf çekirtmeye geldik!" demenin gururu yaşanırdı.

Fotoğrafçıların camekânında siyah beyaz fotoğraflar olurdu. Öne sünnetlik çocukların pozu, kartpostallık manzaralar, askerlik fotoğrafları; arkaya sinema yıldızlarının, tiyatrocuların, şarkıcıların fotoğrafları dizilirdi. Halk ozanlarının suretleri camekânın ışığında âdeta hayat bulur; kadim yapılar, şelaleler, köprü fotoğrafları ortama ayrı bir renk katarı. Bu görüntüler fotoğraf çekirtmeye gelen herkesi büyülerdi. Duvara çakılı fotoğraflarda sıdkıyla gülen; neşeli, coşku dolu kareler göze çarpar; her bir fotoğraf karesi sanki tatlı bir hatıra fısıldardı. Yeni evlilerin elleri birbirine kenetli olur, fotoğrafın üzerinde gümüş simle "Mutluluklar..." yazardı. Fotoğraflar zamanla solsa da yüzlerdeki heyecan canlılığını hep korurdu.

Fotoğraf dükkânına girildiğinde buharla karışık bir koku hissedilirdi. Nemli rafların kokusu, geçmişin perdelere sinmiş kokusuyla siyah tahta zemine sürülmüş katran kokusuna karışırdı. Köşede, dededen kalma radyodan hafif tınılarıyla durağı olmayan şarkılar yükselirken mekâna hem hüzün hem de sıcaklık dolardı:

"... Tozlandı hayalin sazın teli misali /
Her fotoğraf bir ahtır, gönlün gizli lisanı..."

Fotoğraf dükkânına her yaşta insan gelirdi. Söylenmemiş sözler eşliğinde muhabbet eden büyüklere ıhlamur, tarçın, dağ çayı ikram edilirdi. Gelenlerin içerisinde en değerlileri çekinerek içeri giren çocuklardı. Çocukların avuçlarına fotoğrafçılar özenle seçtikleri küçük şekerleri bırakırdı. O an, şekerlerin parlak renklerinden çocukların gözlerine vuran saniyelik mutluluğu yakalamak adına saatlerce süren bir çaba harcanırdı. O yavrunun tebessümünde yıllar boyu saklanan bir iyilik, bakışında gizlenen masumluk, bir omuz başında duran ihtiyarın içten içe bıraktığı hatıra yalnızca bir görüntü değil; çocukluğun en saf, en dokunulmaz umudunu geleceğe mühürlemektir.

Fotoğraf çektirirken kadınlar en güzel elbiselerini giyer, saçlarına günün en sakın hâlini verir, başlarına en zarif yazmalarını takarlardı. Erkeklerse titiz bir ustanın elinden çıkmış gibi tıraş olur, gömleklerinin yakasını düzeltip vakur bir duruşa bürünürlerdi. Çocukların yüzlerinde yaramazlık izi kalmasın diye saçlarına su sürülür, kulak arkaları özenle temizlenirdi çünkü o fotoğraflara her

bakıldığında mazinin sıcak nefesi yükselecek; gülüşler, özlemler, kaybolmuş sesler yeniden canlanacaktı. Belki de bu fotoğraf albümü bir ömür sandıklarda saklanacak; albümün sayfaları, yıllar sonra torunların onu özenle tutarken titreyen ellerinde birer miras gibi açılacaktı. İşte bu yüzden deklanşöre basılmadan önce herkes içinden dualar eder, o küçücük kareye sığacak büyük bir yaşamın en temiz hâlini geleceğe bırakmak isterdi.

Fotoğraf çekirmek için bugünkü gibi alelade bir anı yakalama çabası geçmişte yoktu. Her fotoğraf için ayrı bir hazırlık yapıldı. Fotoğraf çekmek içinse bir sebat, bir merasim, bir hüner gerekirdi. Fotoğrafçılar sadece fotoğraf çekmezler, insanın iç sesinin izini yakalar; kadraja yalnızca bir yüzü değil, bir rivayeti sığdırırlardı. Fotoğrafçılar ışığın gelişini tartarak insan yüzünü değil, ruhun gölgesini okurlardı. Kimin hangi yan bakışta güzelliğini sakladığını, kimin yüzünde hangi acının doluştuğunu, kimin çehresinde hangi ağır yükün büyümeye başladığını bir bakışta çözerlerdi.

Fotoğraf dükkânına girenler, dışarıda bıraktıkları hayatın pasından sanki bir anlığına sıyrılırlardı. Çekim alanına girenlerin göğüslerine dolan rahat nefes, sıcak bir sohbetle tamamlanırdı. Fotoğrafçılar, makinenin ışığını ayarlarken kelimeleri de marifetle hizalar, insanın yüreğine dokunan hikâyeler anlatırlardı.

Hikâye anlatan bu isimlerden biri de mahallenin çileyi yüzündetaşıyan fotoğrafçısı Foto Ziya idi. Onun objektifi yalnızca yüzleri değil; bekleyişleri, kayıpları, yarım kalmış umutları da kadraja alırdı. Foto Ziya, insanların hayatla ölüm, sürurla keder arasında sıkıştığı o görünmez eşiği âdeta bir arafı söze dökmeden bilirdi. Düğmeye bastığında zamanı durdurur, insanın kendiyle yüzleşmesine izin verirdi. Fotoğraf çekerken bir an durup soluklanan Foto Ziya'nın gözleri uzağa daldı. Eski fotoğraf makinesini avuçlarının arasına alır "Hayat sökülük gibidir: Göreni de olur, öreni de olur." deyip başını eğerek kısık sesle hikâyeye anlatmaya başlardı: "Bu fotoğraf makinesi küçük kızımındı. Makineyi kızıma doğum

gününde hediye etmiştim. O gün onun son kez gülümsediği fotoğrafı çektim. O günden sonra o gülüş sadece bir hatıra olarak kaldı. Kızımın en büyük hayali büyüdüğünde çiçeği, böceği, kuşu, kelebeği fotoğraflamaktı. Fotoğrafçılığa adımını atamadan hastalık onu benden aldı. Kızım hastane yatağında bile makineyi elinden bırakmadı. Pencereden gelen ışığa bakarak "Baba, ışık hiç kimseyi terk etmez; değil mi?" diye sordu. İşte bu yüzden fotoğraf benim için sadece bir görüntü değil; bir nefes, bir iz, bir hatıradır çünkü insan sevdiğini kaybettikten sonra ondan geriye fotoğrafları, anıları kalır. Aslında çekilen her fotoğraf, yarım bırakılmış bir hayatın devamıdır. Biz yaşadıklarımızı özenle saklarız, zamansa onları bambaşka bir acıyla bizlere geri verir..."

Sevinçlerin, dertlerin dile geldiği fotoğrafçı tezgâhının arka bölmesinde banyo kazanları, banyo tepsileri olurdu. Şişeler, askılar, maşalar karanlık odanın gizemini usulca söyler gibi dururdu. Işıkla gölgenin el ele verdiği bu dar mekânda fotoğrafçının kabiliyetini saklayan görünmez bir âlem gizliydi. Perdenin karşısındaki üçayaklı, körüklü fotoğraf makinesi; bir hüznün sisini, bir gülüşün sıcaklığını, -belki de bir aşkın ilk bakışının tanığı olarak- unutulmuş bir öyküyü yeniden hatırlatırdı.

Aslında esas büyü perde arkasında yaşanırdı çünkü bir fotoğrafın kaderi, o görünmeyen anların içinde şekillenir; gerçek şaheser orada doğardı. Çekilen film makaralarının simsiyah çıkması çok önemliydi. Makaralar büyük bir özenle karanlık odaya taşınır, fotoğrafçılar bu odaya âdeta kutsal bir mekâna girer gibi saygıyla adım atarlardı. Işık zerresi içeri sızmasın diye siyah perdeler titizlikle çekilir, kapılar sıkı sıkıya kapatılırdı. Zira o an filmin en hassas anıydı, yanlışlıkla biri kapıyı açsa bütün emek bir anda yok olup gidebilirdi.

Fotoğrafın siyahının çıkması, karanlığın içinden doğan ilk mucizeydi. Filmin banyodan çıkan ilk hâli, negatifi, fotoğraf ruhunun dünyaya ilk kez görüldüğü andı.

Ahali arasında "Fotoğrafın arabı çıktı mı?" sorusu, o fotoğrafın kaderini anlamaya çalışmak demektir. Gözlerin açık, çerçevenin uygun, anın doğru yakalandığı her şey o ilk görüntüde belli olurdu. Arap güzel çıkmışsa bütün atölyeyi bir sevinç kaplardı. Emeklerin boşa gitmediğini bilmenin huzuru yüzlere yansırı. İşte o siyah beyaz dünyanın karanlık odadaki ilk nefesi, fotoğrafın gerçek doğum anıydı. Her fotoğraf, görünmeyen bir efsaneye hayat bulur; anılar orada ölümsüzleşirdi.

Fotoğraflar için banyo torbaları çok değerliydi. O siyah kumaşın içine, ışığın gölgesinin bile giremediği o dar alana filmler makaradan usulca çıkarılır; büyük bir dikkatle banyo tankına yerleştirilirdi. Ne göz görürdü o esnada ne de ışık olurdu. Orada yalnızca ustalık vardı. Karanlığı delen, yolu bulan bir ustalık... Fotoğrafçının eli, o torbanın içinde neredeyse bir göz gibi çalışırdı. Her dokunuşunda hafızasını yoklar, her hareketinde sezgisine tutunurdu. Orada işleyen yalnız bir metot değil, bir ruh hâliydi. Fotoğrafçının eli orada bir kalbe dokunurcasına hassas olmalıydı çünkü karanlıkta can bulan her enstantane, aslında kalbin attığı bir intizamla doğuyordu.

Siyah torba ve banyo ütüsü o dönemin fotoğrafçılıkta görünmez kahramanlarıydı. Her fotoğrafın kaderi, karanlığın içindeki araçlara emanet edilirdi. Fotoğraf banyosu tamamlandığında sıra o küçük ama tesiri büyük ütülere gelirdi. Ütüler, yuvarlak ısı yüzeyine sahip mütevazı bir düzenekten ibaretti. Yıkanan fotoğraf kâğıdı son şekline kavuşmadan önce bu sıcak düzleme dikkatle yatırılırdı. İşin sırrı ısıyı incelikle ayarlamaktı. Fazla ısı, emekle yakalanmış anı bir anda kavurup yok edebilir; düşük ısıysa fotoğrafı dalgalandırarak ona kalıcı bir yorgunluk izi düşürebilirdi. Böylece her fotoğraf tıpkı bir hayat gibi doğru sıcaklığa ihtiyaç duyar; ustanın metaneti, dikkati ve yüreğinin ritmiyle kusursuz hâle gelirdi.

Eksiğiyle fazlasıyla bugünün parlak ekranlarında kayıp giden görüntüler belki bir saniyelik ilgiyi hak eder ama o eski fotoğraf-

larda vakit sakince oturur, hiçbir yere gitmezdi. Elini bir fotoğrafın üzerine koyduğunda aslında yıllar önceki bir masanın etrafında oturan insanlara dokunursun. Belki artık hayatta olmayan birinin omuz hattı, belki çoktan değişmiş bir şehrin arka planı, belki de bir daha tekrarı olmayan bir yaz akşamı... hepsi sessizce bekler.

Siyah beyazın bekleyen o derin sessizliği bize hayatın renklerden çok izlerden oluştuğunu hatırlatır. Bazı izler ne dijital hafızalara ne de saniyelik anlara sığar ancak bir albüm kapağını usulca kaldırırken duyulan o hafif hışırtıda geçmişin sesi hâlâ konuşmayı sürdürür. Sararmış fotoğrafın kenarına sinmiş o hafif koku, yalnızca kâğıda değil; geçmişin bizzat kendisine aittir.

Eskiden zaman yavaş akardı; acele etmek değil, durup bakmak önemliydi. Bir fotoğraf, cep telefonuyla anında çekilip sosyal medyaya yüklenmezdi. Fotoğraf çekilirken beğenilmek uğruna kimse özünden uzaklaşmazdı. Fotoğraflar siyah beyazdı ama hayatlar renkliydiler. Günümüzde fotoğraf makineleri küçüldü, parmak uçlarımıza sığdırdığımız makinelerle özel zamanlarımızı istediğimiz kadar çoğaltır olduk. Çoğaldıkça sanki hatıralar azaldı. Azaldıkça da kıymetini yitirdi. Oysa bir çekmecenin derinliklerinde unutulmuş, sayfaları hafifçe kabarmış bir albümün arasında saklanan siyah beyaz fotoğraflar hâlâ nefes almakta.

Bir zamanlar her mahallenin köşesinde Foto Cengiz, Foto Ayhan, Foto Üçler tabelalarının sallandığı fotoğraf dükkânları vardı. O güzel, içten, babacan tavırlarla "Hazır mıyız?" diye sorarlardı. Çekilen fotoğraflardaki o büyü hiç kaybolmadı. O eski tabelaların altında mahsusalar hâlâ saklı durur, sanki bir gün kapılar yeniden açılacak da fotoğrafçılar bize "Biraz gülümseyin!" diyecekmiş gibi gelir, bir de o müstesna ezgilerdeki suskun hikâyeler zamanın tortusunda yeniden hayat bulur: "... Saçlarıma doğdu bembeyaz aklar / Eksik olmadı ki gözümde yaşlar / Gençliğimi çaldı şu soyka yıllar / Şimdi görsen beni tanıyamazsın..."

KARŞIMDAKİLER

Kendimi yorarım boşu boşuna,
Koca bir duvar var, sanki karşımda,
"Canım" "cicim" desem, gitmez hoşuna,
Bir sürü davar var, sanki karşımda.

Ben karaya "kara" desem, "ak" diyor.
"Gözünü kapat da, bana bak" diyor.
Lağımına dalıyor" çok berrak" diyor.
Bulanık sular var sanki karşımda.

Ben Ayvaya "ayva" desem "dut" diyor.
"Ben yiyorum, biraz da sen yut" diyor.
"Şemdinli'den ötesidir Mut" diyor.
Yüzlerce bulvar var, sanki karşımda.

.Ben Hakka "hak" desem, o "batıl" diyor.
"Aldatıldın" desem, "gel katıl" diyor,
Ben memnunum, sen de gel satıl" diyor
Acayip kullar var, sanki karşımda.

İnanın ağızımın kalmadı tadı,
Bunlardaki inat katır inadı
Ne haksıza kızdı, ne de kınadı,
Lüzumsuz kıllar var, sanki karşımda.

Hakikati üflesem de boruyla
Sorulara cevap verir soruyla.
İnansa da Berbatı' nin zoruyla,
Binlerce "Ne?"ler var, sanki karşımda.

Yusuf DOĞDU (Berbatı)

ŞAİRİM

Şairim, Kaf Dağı sırtımda yüküm,
Sırların tahtına kurulan benim.
Böylesi verilmiş ezelden hüküm,
Kurşunsuz, silahsız vurulan benim.

İçimde tufana döner gözyaşı,
Söndürür yanardağ olsa ataşı,
Yaya benzetirken incecik kaşı,
Gizli bir el ile gerilen benim.

Gökyüzünde burçtan burca gezerken,
Yıldızları yâr boynuna dizerken,
Beynimi mantığın örsü ezerken,
Fikrin yokuşunda yorulan benim.

Mevlana'da fikir, Yunusta sevi,
Bir sözüm indirir tahtından devî,
Sevgiyle dolarken gönlümün evi,
Çağlayan, köpüren, durulan benim.

Sebepler mülküne sermişim postu,
Sezerim en gizli hileyi, kastı,
Zalimin hasmıyım, mazlumun dostu,
Adalet tığıyla örülen benim.

Kalemim kılıçtır, şiirim kalkan,
Köyleyle köleyim, hakanla hakan,
İçimde kaynarken binlerce volkan,
Tasasız, kedersiz görülen benim.

İbrahim SAĞIR

SİLÜET

Gülçin YAĞMUR AKBULUT

Aydım ve anladım ki emanetini emanetçisine teslim edince kayboldu düşlerimden ince silüetin.

Kalbim bir rakkas, dönüp durur gölgele-
rin cidarında, sanrıların hiç eksilmedi. Sağım-
da, solumda dört bir yanımda. Her yitirdiğim
yerde, yeniden buluyorum hüyanı bir sonraki
sabah. Gamzelerinden artakalan bir nazarlık
göz seğirmesi düşüyor payıma.

Yine yarım bıraktın bardakta sütünü. Her
kahvaltı saati seninle ayrı bir savaş. Erinme-
dim. Sırf bir iki lokma daha fazla yiyebilesin
diye şafak vaktinde gözlerimi açıp, çökelekli
börek açtım sana. Omletin ne sıvı ne de katı;
tam istediğin gibi kıvamında. Hem de tereya-
ğı eritmeli.

Yine incecik giyinmişsin. Hani atkın, sü-
veterin. Nerede ceketin, eldivenin. Direnmen
boşuna. Kırk yıl kalsa göndermem seni bu
şekilde çay ocağına. Evveli güzel de, "Yok
sırtım, vay boynum!" sonrasında. Ya giyersin
verdiklerimi ya da oturursun evde paşa paşa.

Bu hafta sonu balığa gidelim seninle. Ne
zamandır atmadık oltalarımızı suların derin-
liğine. Hayli zaman alır uskumrunun çengele
takılması. Yani sabrı kuşanmak gerekir usul-
ca gövdeye. Geçmiş, gelecek, şimdi derken
veririz sohbetin gözüne torun dede.

Vakit ikindi. Satrançta bana mat olma
saatin geldi. Hamlelerim kuvvetlidir bilirsin.
Vezir, kale, şah derken tepe taklak karelerin
dışında bulursun kendini. Hemen de gözleri-
ne vuruyor yenilginin emaresi. Dilinde yarım
yamalak bir mırıltı. "Hile yapmışsındır torun.
Yoksa bu yaşa kadar kimse alt edememiştir
beni!". Oysa sen de çok iyi bilirsin ki kıvrak
zekâsı sayesinde kazanmıştır torunun oyunu.

Cumartesi günleri mahalle pazarı... Alış

veriş günümüz. İki kilo domates, üç kilo pa-
tates derken doldururuz fileleri. Bir de dönüş
yolunda aldık mı külahta dondurmalarımı-
zı... Çikolata, fıstık soslu. Var mı Selo usta
gibi kaymaklı dondurma yapanı?

Bir de aylık market alış verişimiz var her
ayın ilk Pazar sabahı. Bulgur, pirinç, deterjan
derken stoklarınız bir aylık hasılatımızı. Alış ve-
riş sonrası verdik mi el ele restoranda alırsız
soluğu. Vejetaryenim ya! Ben, kaşarlı pide,
dedem ızgara tavuk biftek. Bir de yedik mi
üstüne tel tel kadayıfları, var mı keyfimize di-
yecek.

Sinema keyfi yaparız kafamıza estikçe.
Sinema dediysem evin oturma odasını kendi
ellerimizle çeviririz sıcacık bir film salonuna.
Perdeler çekilir, sandalyeler tek sıra dizilir loş
ışık altında. Bolca patlamış mısır, çekirdek,
cips. Koydum mu başımı omzuna dedemin,
hiç bitmesin ister gönlüm o film akağının.
Hem izler, hem homurdanırız senaryodaki
kötü şahsiyetlere.

En büyük kavgamız gazete bulmacaları-
nı sahiplenme dürtüsü. "Yiğidi öldür, hakkını
yeme." derler. Satrançta olmasa da bulmaca-
da alt eder beni ustalığı. Boş geçtiği görülme-
miştir kutucukları. Dâhiyane bir genel kültüre
sahiptir dağarcığı. Hele çengel bulmaca...
Agâh Efendi'nin en büyük favorisi.

En büyük anlaşmazlığımız şeker, tansi-
yon, kalp ilaçları. Bir elimde su dolu bardak,
diğer elimde ilaç kutuları. Gün boyu kovala-
yıp dururum beyefendi. Her ne kadar unut-
tuğunu iddia etse de, ilaç içmeyi, sevmediğini
sergiliyor tavırları, besbelli. Anlamadığı bir

şey var ki kendisinin Aynur'un sırtını dayadığı kale duvar olduğu. Yoksa bu kadar mızızlanır mıydı kapsüllerini kullanmak için gün boyu?

Nasıl unutabilirim ki bir de baş belası sigarası. Ne yaptım ne ettiysem terk ettiremedim şu zehir zıkkımı. Her içine çektiği tütünle ölüm kuyusuna indiğini bilmiyor muydu sanki? Bilmesine biliyordu da dağların doruğuna tırmanmak için herhangi bir çaba göstermiyordu. Kürekleri karanlığa doğru çekmesine gönlüm el vermiyordu. En büyük öfke kendi elleriyle hazırladığı sisli bir geçide doğru hızla yol almasıydı.

Daha yumuk yumukken avuçlarım kırık cam parçaları arasından beni çıkarıp camdan bir fanus içine yerleştiren dev bir masal kahramanıydı Ağâh Efendi. Güneşin ışıkları gibi ısıtan annem, heybetli gökyüzü gibi esirgeyen babamdı. Kandırma mutluklar içinde değil gerçeğin paslı kapıları arasında torununu hayata hazırlayıp dirayetlendirendi. Karanlığın yedi düvel kollarına karşı, dallarıyla kızını sarıp sarmalayan ulu çınar ağacıydı.

Kanayan dizine merhem, ağrıyan başıma omuzdu. Çöldeki susuzluğuma çeşme, üşüyen yüreğime kaftandı. Bebekliğim, genç kızlığım, çocukluğum, ergenliğimdi. Dizlerinin dibinden ayrılmadan ömrümü nihayetlendirmek istediğimdi. İlk aşkı, tek dostumdu. Kırdığında hayat kanadımı şahlanıp göğse kanatlandıranımdı.

Beyazdan kostümüm, tül den duvağımla hayat arkadaşımın koluna girdiğim anda aniden ortadan kaybolmuştu dedemin heybetli gövdesi. Önüme ardıma, yanıma yöreme bakmak nafi. Gözyaşları içinde düğün konvoyunu mezarlığa yönlendirdiğimde anladım ki mezar taşında yazılı dört yıl öncesi tarihte değil emanetini emanetçisine teslim ettiği düğün gününde ayrılmıştı dünyadan azametli dedem.

Aydım ve anladım ki emanetini emanetçisine teslim edince kayboldu düşlerimden ince silüetini.

ALACAKARANLIK

Anbean düşüyorken derinden en derine
Rastlarım siyahın bol, beyazın enderine

Kalbim yârâ elçidir, dille dimağ arası
Kalbim ölü bir dağın çiçekten mağarası

Ubudiyet terzisi ölçümü dar almakta
Acım genişledikçe tüm evren daralmakta

Revan olduğum yolda karıncadan az izim
Ne ateşle ıstıgal, ne su kadar azizim.

Şifa umar zamandan azdığı zaman sızım
Zaman zaman içinde, yalnız ben zamansızım

Ne gece gizler beni, ne saklar gün ahımı
Bir alacakaranlık kucaklar günahımı

Her türlü ızdıraptan sevgili yâr elensin
Onun gönlü şen olsun, benimki yarelensin.

Haleti ruhiyeme benimle ağla masam
Ölürüm boş masamda oturup ağlamasam.

Filiz YÜKSEL

KARADUT ÇIKMAZI

Fatma PEKŞEN

Çocuk, sabırsız kıpırdadı oturduğu bankın üstünde. Toprak renkli, diz altına inen boydaki pantolonunun alt tarafından görünen güneş yanığı bacağına baktı birkaç dakika; sonra da sarılı beyazlı çizgilerle bezeli çoraplarına, uçları aşınmış spor ayakkabılarına gözlerini indirdi...

Nefes alış verişleri, birini bekliyormuş gibi huzursuzdu. Küçük göğsü hızlı hızlı inip kalkıyordu. Yaştı birçok çocuğun haline benziyordu kıpırtılı tavırları. Aceleci, canlı, muhakkak yetişmesi lâzım bir meselesi varmış gibi.

Bankın öbür ucunda oturan da fitilli kadifeden, açık kahverengi pantolonunu süzüyordu gözleriyle. Bakışları oradan basık ökçeli, hakiki köseleden ayakkabılarına iniyor, sonrasında da hafif bir çamur izi bulunan toprak zeminde noktalanıyordu.

Onun gözlerindeki bu süzüşte acele hareketler değil, sabrın, tevekkülün, güngörmüşlüğüün ağırlığı seziliyordu.

Üstlerindeki salkımsöğüt, anaç bir kadın gibi eğilmişti akşamüstü sıcaklığına dayanmakta güçlük çeken iki kişinin üzerine. Belki, birbirine yakın olsalardı yaşça, bu kadar eğilmeyecekti. Kendince korumaya aldığı birisi onlu yaşlarını süren bir çocuk, diğeri seksenine merdiven dayamış bir yaşlı idi.

Nedendir bilinmez, çeşmelerin başını böylesi ulu ağaçlar süslerdi hep. Atadan, dededen gelen bir gelenektir galiba bu. Üç sokak aşağıdaki çeşme başını da böylesi bir ağaç süslüyordu. Gerçi buradaki kadar bü-

yük değildi o. Daha narinceydi. Hele üç dört metre solunda, iri bir karadutla omuzdaşlık yapıyor hiç değildi. Buraya, bu sokağa has bir durumu galiba koca gölgeli bir çeşme başı. Daha daha öncesinde, burada küçük bir mescit olduğu söyleniyordu. Kimse görmemişti ya, söylenmeye devam ediyordu oldum olası. Karadut ağacının da ta, o mescidin zamanından beri burada olduğunu anlatırlardı mahallenin yaşlıları.

Anlatırlarmış daha doğrusu. Mahallenin en yaşlısı kendi dedesiydi işte. Hayal meyal da başka dedeleri hatırlıyordu bu ağaç gölgesi altında dinlenen; ama bugün en yaşlı denecek kimse yoktu bildiği kadarıyla. Aslına bakılırsa umurunda da değildi kimin en yaşlı kimin en genç olduğu. Bildiği bir şey vardı ki, bugün akşamüstü, kocaman bir uçurtma şenliği yapılacaktı bu sokakta! Üç sokağın çocuğu bir araya gelecekler, gökleri arşınlayacaklardı iplerin ucunu süsleyen kâğıtlarla.

Kıpırtılı, sabırsız halleri bundan kaynaklanıyordu işte. En az beş evin avlusunda birikmişler, harıl harıl hazırlık yapıyordu arkadaşları. Yapıştırıcılar, makaslar, kâğıtlar, çıtalar, poşetler, çiviler, ipler... Dizi dizi, koyun koyuna yatıyor olmalıydı asmalı avlularda. Bir saatine göz attı, bir hâlâ kırmızı bir akide gibi duran güneşe baktı. Sonra da her bir çizgisinde ayrı derinlik olan dedesinin çehresine gözlerini sabitledi. Eğer annesi, "saat altıdan önce dedeni eve getirirsen darılırım ha!" dememiş olsaydı, şimdi o sıkı çalışmanın içinde yer alacaktı şüphesiz.

"Saat kaç Efe?"

"On altı kırk beş, şey, beşe çeyrek var

dede.”

“Daha çok var.”

Evet, daha çok vardı. Dedenin eve gitmesine bir saat on beş dakika, şenliğin başlamasına ise iki saat on beş dakika vardı.

Nerden çıkmıştı ki şu Ece denen yaygaracı kız! Ne güzel geçinip gidiyorlardı Esra ablasıyla. Evin küçüğü durumunda olmanın nimetlerini tadıyordu. “Sen büyüksün Esra, kardeşini idare et, o küçük daha, sana daha sonra alırsız”lı sözleri sık sık işitiyordu.

Ama şimdi öyle miydi ya! Varsa yoksa Ece! Keşke güzel olsaydı. Güya istememişmiş annesi onu. Kendi kendine doğmuşmuş. Büyüyünce çok akıllı olacakmış... Mış mış mış!

Eğer Ece denen yamru yumru kız hastaneden gelmemiş olsaydı, bu saati arkadaşlarıyla geçirebilecekti oğlan. Gene buluşacaktı onlarla ama uyması gereken kurallar vardı işte. Sabah gezintisini Esra yaptırıyor, akşamüstü gezisini ise kendisi yapıyordu yaz başından beri. Doktor öyle demişti dedesi için: “Mümkün olduğu ölçüde hareket ettirin. En azından sabah-akşam yürüyüşe çıkarın. Ne kadar hareket ederse o kadar iyi olur.”

İşte o zamandan beri sıraya girmişlerdi ailecek. Tam bir buçuk senedir şaşmaz bir düzenle sürüyordu, bu, günde iki sefer yapılan yürüyüşler. Sabah dokuz buçuk-on sıralarında Esra ablası giriyordu dedesinin koluna, akşamüstü de kendisi. Bu bahar, okulda 23 Nisan çalışması yaptıkları günlerde hastaneden getirmeselerdi şu Ece denen kızı, hâlâ annesi gezdiriyor olacaktı koca dedeyi. Bebek doğunca, ikinci öğün kendisine kalmıştı mecburen. Zaten hafta sonları da babasına düşüyordu bu görev.

Neyse ki en hafifinden atlatmışlardı hastalığı. Mahalledeki konu komşu felç diyorlardı bu sıkıntılı gidişata; eve gelen doktorlar tıp dilinden bir şeyler söylüyorlardı. Sabahları içtiği ilâca yenileri ilâve eklenmiş, yürüyüş yapması tavsiye edilmişti. Öyle eskisi gibi çarşıya kadar uzanmıyor, beş öğünü camide kılamı-

yorsa da, bu yürüyüşler sayesinde az çok dışarıdan haberdar oluyordu evin dedesi.

Gezdirme sırası kimde olursa olsun, dinlenme yeri muhakkak bu salkımsöğüdün altı idi. Salkımsöğüdün ve karadutun altı... İki tane bank vardı. Karşılıklı değilse de yan yana duruyor gibi konulmuşlardı yıllar önce. Eski bir hamamdan gelme diyorlardı bu banklar için. Hamamın olduğu yerden koca bir cadde geçecekmiş de, yıkılması gerekiyormuş da...

Her iki ağaç da kocaman sarıyordu altına gelenleri; daha doğrusu kanepenin üstüne ilişenleri. Bazen bir kuş, bazen de kedi, köpek olabiliyordu bu köşenin konukları. Dikkat etmemişlerdi ama belki kelebek, arı, sinek gibi kırılgan kanatlılar, tespihböceği, karafatma, hamamböceği gibi çok ayaklılar da konuk oluyorlardı. Kim bilir?

Sahi, hayvanlar âleminin bu türlerine ne ad veriliyordu? Tam olarak yani, Latince adıyla... Aman, ne ad verilirse verilsin. Neyine lâzım olacaktı ki?

“Hadi dede, biraz daha yürüyelim.”

“Olur. Yürüyelim.”

Sol tarafta kehribar renkli bir baston, sağ tarafta Efe’nin ince omuzu. Adımlar ufak ufak, dikkatli, hesaplı. Sokak da alışık bu ağır aksak yürüyüşe, şaşmaz ritmiyle her gün tekrarlayanlar da...

Karadut Çıkmazı. Yaygın adıydı bu sokağın. Her taşın yerini ezbere bilen, civarın en yaşlısı dedenin çocukluk günlerinde ise hafif meyilli olan bu sokağa “Gardiyananne Yokuşu” denirdi. Büyük küçük herkes böyle tarif ederdi bu sokağı. Gardiyananne’ye çıkan yol, Gardiyanne’nin arkasındaki ev filan.

Yaşlı adam, hafifçe iç geçirdi. Bir an kendi çocukluk günlerine gitti. Halkın kendince uydurduğu sokağın adı soğuktu; lâkin içinde bir gardiyan yaşıyordu işte. Hem de kendi annesiydi bu. Hiç alışık olunmayan bir meslekti annesinininki. Anneler çalışmazdı o dönemlerde. Tek tük öğretmen olanlar, tek tük

de memurluk yapanlar olurdu anneler içinden. Kâtibe denirdi onlara da. Öğretmenler de muallime... Bir de ebelik, terzilik yapanlar olurdu.

Eğer üç çocukla genç yaşta dul kalmasaydı, çevresinde tutacak dalı bulunsaydı, belki de kadınlar hapisanesinde gardiyanlık yapmayacaktı Hamide hanım. Gerçi gerçek adının Hamide olduğunu kimse bilmezdi. Nerdeyse kendileri bile bilmezdi. Okulda filan lâzım olunca önce duraklar, sonra cevap-larlardı üç kardeş. Mahallenin muhtarının, o sıralarda yeni açılmış olan hapishaneye elaman alınacağını söylemesi üzerine, annesi çok geçmeden kadrolu elemanı olmuştu, o sevimsiz binanın.

"Dede, sen küçükken de var mıydı bu çeşme?"

"Vardı ya Efe. Vardı da şimdiki gibi betondan değildi."

"Nasıldı peki?"

"Sarı taştan örülmüştü. Kurnası da vardı. Askerler gelip atlarını sularlardı bazen."

Oğlanın cılız omuzları dikleşti birden. Gözleri parladı.

–Sahiden mi? Atlar yanınıza kadar gelirler miydi?

–Gelirlerdi ya. Severdik onları.

–Korkmaz mıydınız?

Dede, iki adımda bir durduğu yerde, oğlanın temiz çehresine bakıp, başını yukarı kaldırdı.

–Korkmazdık. Niye korkalım ki? Püsküllü uzun kuyrukları olurdu. Bazı zaman askerler bizi ata bindirirlerdi.

Oğlancık, yeni öğrendiği bilgiyle heyecanlanmıştı. Demek kendi yaşlarındayken dedesi ata biniyordu ha! Uçurtma şenliğinde bunu muhakkak arkadaşlarına söylemeliydi. Acaba ne kadar kalmıştı ki şenliğe?

Kıvrım бүklüm sokağın bahçe duvarlarından aşan asmalar, sarmaşıklar, göğe doğ-

ru bakan meyve ağaçları, hepsi ama hepsi güneşin sarı boyasıyla boyanmıştı. İkinci saatini epey geçmiş olmasına rağmen hava hâlâ çok sıcaktı.

İki ağır adım, sokağın sonuna yaklaşmışlardı. Sokakların da sonu olur mu, diye düşünenler olabilir. Evet, sokaklar birinden diğerine, öbüründen ötekine geçişli olurdu çoğu kez. Ama Karadut sokağının çıkış yeri yoktu işte. Küt diye kesiliveriyordu. İşte bu yüzden Karadut Çıkmazı deniliyordu adına.

Küçük bir düzlüğün ardından, kocaman, eğir büğrü gövdeli yaşlı bir iğde ağacı, birkaç küçük çalıcıkla bitiyordu sokak. İğde ağacının hemen arkasından aşağıya doğru uzanan bir patika vardı. Mahallenin gözü pek delikanlıları bazen bir tavşan, bazen de bir kuşun sevdasına inerlerdi oradan aşağıya. Delişmen bitmiş otlar, dikenler, adı sanı bilinmedik yaban ağaçlarla, ta dipte, minik derenin yanı başındaki iri taşlarla, ürkütücü görünüyordu üstten bakıldığında. Bir tek bahar aylarında güzel görünüyordu. Yeşil, körpe, taze...

Bir de yaz sonunda, uçurtma şenliği yapıldığında işe yarar oluyordu burası. Dereden gelen hava akımıyla, koca bir avuttan üfleniyormuş gibi olan rüzgârla birden havalanıyordu uçurtmalar. Avlularda, balkonlarda, kapı önlerinde saatlerce, hatta günlerce emek çekilerek yapılan uçurtmalar göğü kaplıyorlardı.

Mavili, sarılı, yeşilli, kırmızılı, kare, üçgen, beşgen, altıgen sürüyle uçurtma salınıyorlardı göğün orta yerinde. Kimisinin kuyruğu vakitsiz kopuyor, kimi uçurtmaların ipleri birbirine dolanıyor, kimi zaman birisi bir ağaç dalına takılıyor, kimi zaman da göklerin hâkimi benim dercesine en yükseğe çıkıyorlardı. Herkesin uçurtması olmayabilirdi. O zaman büyük bir bağışta bulunmuş gibi "al biraz da sen tut benim uçurtmamı" diyenler çıkıyorlardı içlerinden. Siz deyin yirmi, biz diyelim otuz ayrı ip uzanıyordu iğde ağacının yakınından. İrili ufaklı, kırıptılı sakın, uzaklı yakınlı, sürüyle...

Düzlüğün kenarındaki iri bir taşın üstü-

ne oturdu dede. Efe de karşısına çömeldi. Ece geleli daha mı küçülmüştü ne oğlancık! Omuzları fırlak görünüyordu. İçi acıdı. Evin veliahdı olacaktı guya.

Çocuk, sikkinlikle göz attı saatine. Daha ne kadar zaman vardı acaba, buranın çocuk sesleriyle şenlenmesine... Başlasaydı da doyasıya eğlenselerdi. Bağırırsalar, yarıştırsalardı göklerin kâğıt kuşlarını.

Dedeye iyi gelmişti taşın üstü. Bastonunu dizinin üstüne koymuş, iğdenin gerisinden aşağıyı görmeye çalışıyordu. Belki de eski günlerini yad ediyordu. Bir dereciğe inen uçuruma göz atıyordu, bir de sokağa. Kıvrım бүklüm sokağın bir kısmı görünüyordu bulundukları yerden. Aşağı sokağa bu yaz başında temeli atılan apartmanların kırmızı tuğlaları başlarını uzatıyorlardı yaprakların arasından. Seneye bu zaman bu görüntüler kırmızılıktan çıkar, renklenirlerdi. Çamaşırlar serilirdi balkonlara.

"Dönelim mi dede?"

"Olur Efe. Dönelim."

Temiz havayı teneffüs etmişler, vakti biraz olsun aşmışlar, yavaş yavaş dönmeyi hak etmişlerdi. Başka zaman olsa biraz daha erken gidebilirde de, bugün annesinin misafirleri vardı bir sürü. Sanki çok lüzumluymuş gibi sürüyle kadın geliyordu Ece denen kız için hayırlı olsun demeye. Bahardan beri bitmiyordu bir türlü. Öğlenden sonra misafirlere yapılan ikramlardan nasiplerine düşenleri yiyip içmişler, yürüyüş saati gelince de yola düşmüşlerdi işte dede-torun. Elbet bunun bir de dönüşü olacaktı. İki adım yürüyüp bir duracak, iki adım yürüyüp bir duracak, yolu böylelikle tamamlayacaklardı.

"Dede, bu direklerin dikildiği zamanı hatırlıyor musun?"

"Tabii ki hatırlıyorum. Askerden döndüğüm seneydi. Direklerin yerlerinin eşilmesi, birer birer dikilmesi epey sürmüştü."

Bastonuna dayanıp, soluklanarak anlat-

masına hayretle baktı çocuk. Yüzü nasıl da aydınlanıyordu dedenin. Sanki o yaşlarına iniyordu.

Ampullerin takılıp da elektriklerin ilk yandığı akşam düşün bayram yapılmıştı sokakta. Üç davulcu tokmak vurmıştu. Gençler halaya durmuşlar, türküler söylemişlerdi. İşte babaanneni de o zaman görmüştüm. Kenara dizilip oynayanları izliyorlardı kardeşleriyle. Bizim sokağa misafir gelmişlerdi.

Gerisini biliyordu çocuk. Üç yıl önce ölen babaannesinin ara sıra anlattığı bu meseleyi iyi hatırlıyordu. Gözlerini açıp her türlü teknolojiyi rahatça buldukları için, bu sevinçleri, çalınan davulları, çekilen halayları anlamazlardı kendi yaş grubunda olanlar. Evde anlatmasalar ilgisini çekmeyecekti elbette.

Yeniden oturdular salkımsöğüdün altına. Tepelerinde tek tük kalan dev karadutun bunca zamandır meyve vermesi, hayret edilecek bir meseleydi. Daha hamken çocuklar ellerini uzatmaya başlıyorlardı dallara. Avuç içlerini boyayan, olgunlaştığında nefis bir tada dönüşen karadutun şerbetini bile yapıyorlardı eski babaanneler. Bir kere içtiğini hatırlıyordu oğlan.

"Dede, siz de şenlik yapıyor muydunuz bizim gibi?"

"Anlamadım" der gibi, soran gözlerle, başını sağa sola salladı dede.

"Bizim gibi diyorum, uçurtma uçuruyor muydunuz siz de? Babamlar da uçururlarmış ya eskiden."

Yaşlı adam, "hem de nasıl..." dercesine elini havada salladı. Bol rüzgârlı bir mahallede oturacaklar, uçurtma uçurtmayacaklardı, öyle mi? Kargalar bile gülerdi buna. Onlar da çocukken eğlenirlerdi tabii ama şimdiki kadar kolay olmazdı eğlenceleri. Eskiden tutkal denilen yapıştırıcıyı bulmak ayrı zor, analardan bir kaç metrelik ipi koparmak ayrı zor, renklisini bıraktık, gazete kâğıdını bulmak ayrı zor, üç beş gün çıraklıkla elde edilen çıtaları, çivileri bulmak ayrı zor. Hepsi için ayrı ayrı güçlük çekilirdi.

Ama eğlencesi, ama eğlencesi... Tadına doyulmazdı. O zamanlar şehre yeni gelen sinemaya denk bir eğlenceydi verdiği haz. Yaşı başı ilerlemiş adamlar bile tutmak isterlerdi ipin ucundan.

Dede dilinin döndüğünce anlattı kendi dönemlerinin zevklerini. Başından, ortasından, sonundan, aklına ne gelirse sıraladı. Oğlan kıpırtısız, açlıkla dinliyordu anlatılanları. Sanki dedenin arkadaşlarının bulunduğu grubun içinde kendisini de yer alıyor, daha büyükçe olanlara yardım ediyordu.

Gençleşmiş gibi sıralıyordu yaşlı adam. Hiçbir ayrıntıyı kaçırmıyordu. Keyif duyduğu her şeyi anlatıyordu. Dereden gelen rüzgârın da rolü vardı bu büyük keyfte. Rüzgâr az buz mesele değildi. Yoksa süklüm püklüm dönüldü eve. Rüzgâr ve iğde ağacının arkası; uçurumun üst kısmı yani...

Dedenin dönemindekiler, daha sonra dedenin oğlunun, yani Efe'nin babasının çocukluk dönemindekiler, şimdi de kendi dönemindekiler, hepsi de nasipleniyorlardı bu dereceye inen uçurum başındaki şenlikten.

Bilirdi Efe. Ara sıra babası da anlatırdı, bu doyumsuz anları. Göklerin hâkimi akşam kuşlarına eşlik eden kâğıt kuşların verdiği hazzı, mahallenin gelmiş geçmiş çocukları ne sapandan almışlardı şimdiye kadar, ne de kozalaktan yapılan arabalardan.

Basma elbiseli kızlar bile uçururlardı sokağın içinde koşabildikleri yerlere kadar. Kızlar oğlanların şenliklerine katılmazlardı. Küçük olurdu onların uçurtmaları. Özen gösteren olmazdı. Basitçe yapılırdı. Beyaz, üçgen şeklinde ve iki üç metrelik bir ipin ucunda takılı...

Dede aydınlanmış yüzüyle anlatıyor, oğlan ağız açık dinliyordu.

O zamanlar evler tek katlı, rüzgâr kuvvetli, hava mis gibiydi. Çatılarda sadece bacalar olurdu. Antenler, güneş enerjisi ısıtıcıları, türlü türlü teller, kablolar bulunmazdı. İpler,

güçlerinin yettiği yere kadar uzardı da engel bulamazdı önünde.

Şimdi ise durum çok çok farklıydı. Meselâ iki sokak alttan başlayan yıkımların gidişatına göre, seneye bu zaman "Altınkent" kurulacaktı buraya. Yüzme havuzlu, alışveriş merkezi, parklı, adına site denilen çok katlılardan inşa edilecekti. Bir sürü tel, kablo, alıcı, verici, bilmem ne ile dolacaktı göğün yüzü. Zaten birkaç yıl önce başlayan bu harekât gittikçe hızlanmış, koca mahallede, kala kala bu son üç sokak kalmıştı. Aşağıdaki dereciğin de üstünün örtüleceği, çevre yoluna katılacağı söyleniyordu.

Dede anlattıkça, oğlan dinledi, daha da darlaşacak olan oyun alanının kaybolacağına sıkıntısı içine oturdu. Kendisinin büyüyeceği yaşa kadar oynayacağı oyunlar, küçük kardeşi Ece'nin oynayacağı oyunların önüne set çekilmiş gibi hissetti. İçi daraldı, yüreği sıkıştı. Tanımadığı bir sürü insanın tıklım tıklık oturacağı çok katlı binada nasıl yaşayacağını düşündü. Kesilecek olan karadutu, salkımsöğüdü, uçurum başındaki eğri gövdeli iğdeyi düşündü...

Evet, son kere göğşe çıkacaktı Karadut Çıkmazı çocuklarının uçurtmaları. Sonrasında kış çökecek, bahara da kepçeler yok edecekti sokağı.

Efe, bu yılki uçurtma şenliğinin ne denli önem taşıdığının bilinciyle baktı saate. Zaman hayli yaklaşmıştı. Eve gitmeliydi dede. Dönüş zamanı gelmişti. Birlikte kalktılar ayağa. Birlikte adım atmaya başladılar.

Ağır adımlı dedesini eve bıraktıktan sonra, arkadaşlarının yanına gitmedi Efe. İçine dolan sıkıntıyla, koşa koşa gidip, iğde ağacının yillanmış gövdesine yaslandı, bir iki yutkunmanın ardından uçuruma doğru avazı çıktığı kadar bağırdı:

"Verin benim göğümü!Yıkmayın benim oyun yerimi! Çalmayın benim çocukluğumu! Özgür bırakın uçurtmamın ipini!.."

GELİN ÇİÇEĞİM

Gelin hanelerin süsü, nakışı
Dünyalara değer candan bakışı
Emanettir yeni eve, yuvaya
Yer bulursa kanatlanır havaya

Mutlu gelin, mutlu gelecek demek
Onunla şahlanır verilen emek
Hangi yavru geçmedi ki elinden?
Cihan faydalanır örnek halinden...

Kimi Atatürk'tür, ya Aziz Sançar
Çorak topraklarda çiçekler açar
Kimi vatan için verir canını
Döker düşünmeden asil kanını

Hâsılı gelindir, ilk öğretmeni
Adar evladına o tatlı canı
İşidir, aşıdır, düşüdü evlat
Cennet müjdesiyle yücelir kat kat

Cümle gelinlere armağan olsun!
Ne gözyaşı döksün, ne benzi solsün
Ben de bir gelin/dim gurbetin kuşu
Şiirle düzledim, sarıp, yokuşu...

Zübeyde GÖKBULUT (Gelin)

KÜL OLDUK

Bir zamanlar büyük aşkımız vardı
Bir bahçe içinde iki gül olduk
Ne yapalım kader bizi ayırdı
Kaldık uzaklarda gayri el olduk

Yürekte yangınlar sönmedi gitti
Feryadım figanım dinmedi gitti
Ayrılık içime sinmedi gitti
Biz bu aşka esir olduk kul olduk

Kader deyip eli kolu bağladık
Yandık bir ateşte gönül dağladık
İçimizden gizli gizli ağladık
Bulut olduk yağmur olduk sel olduk

Çekicoğlu buna nasıl dayana
Hasretin acısı batıyor cana
Ne sen bana geldin nede ben sana
İkimizde yana yana kül olduk

Dursun DEMİRAY

Bilmeyince "hayır" nerden
Manasız kalır acı'lar
Görmeyince "şer"ler nerden
Musibet olur bela'lar
"İman", "tevhid"i iktiza
"Tevhid", teslim'i tetikler ^{al-İmrân 64}
Teslim, tevekkül; "ihtiza"
"Saâdet-i dareyn" tetikler
Akıbet'e vâkıf isen
Kâlb'in her daim "mutmain"
Eğer gerçek "alim" isen
Gönlün bir "göl" gibi sakın ..

S

ANA YURTTAN ATA YURDA

Osman KALIN

Çocukluk yıllarımdan beri mensubu olduğum Türk Milletiyle gurur duydum. Ailemden, öğrenim görmüş olduğum okullardan, çevremden almış olduğum eğitimle kültürümüzü yaşatmaya gayret ettim. Mete Han atamız başta olmak üzere, Tomris Hatun, Alp Er Tunga, Bilge Kaan, Atilla, sonrasında Alparslan, Fatih Sultan Mehmet, Emir Timur, Sultan Baybars ve Atatürk gibi büyüklerimizin hayatlarını doğru kaynaklardan okuyup araştırmaya başladım. Öğrendikçe asil milletime ve kahramanlarına olan sevgim, saygım katlanarak arttı. İçim içime sığmaz oldu. Böyle bir ulusun bireyi olarak yaratıldığım için Tanrı'ya şükreder, dualar eder oldum. Edindiğim bilgileri, ailemle, çevremle paylaşarak, denizde damla misali de olsa kültür ve tarihimize katkı yapmaya çalışır hale geldim. Bu benim açımdan asil milletim için yapılması gerek en önemli sorumluluktur. Bedenim bu canı taşıdığı sürece de devam edecekti...

Özellikle lise yıllarımdan itibaren, atalarımın at koşturduğu, zalimlere, talancılara baş eğdirdiği, kılıçlarını adalet için salladıkları, doru aygırların, konur atların, ağ bedevilerin, çelik toynaklı yağız atların nal seslerinin şakırdadığı bozkırları, stepleri, ormanları, ırmak kenarlarını merak eder oldum. Ötüken ormanlarında geceleyip kurt ulumalarını dinleme, Göktürk anıtları yerinde görme, Çin seddinin üzerinde yürüme anında nasıl bir duygu yaşanırdı acaba? Uzun yıllar öncesinden başlayan ata yurduмуз gezip görmek hayalim hiç kaybolmadı, tükenmedi. Aksine yüreğimin her atışında demirci körüğü gibi içimde alevlenip harlanmaya devam etti.

Mutlaka gitmeli ruhumu ve bedenimi rahatlatmalıydım.

Birçok Anadolu insanının yaptığı gibi Hollanda'da gurbetçiliğe başladığımda hem Türkiye'ye hem de Türk Dünyasına olan özlemim yoğunlaşarak tutkuya dönüştü. Orada ve Avrupa ülkelerinde benimle aynı kültürü yaşayan, benzer duyguları taşıyan insanlarla, teşkilatlarla sürekli temas halinde olup aktif görevler almaya çalıştım. Nihayetinde Türk Dünyası gezimiz, benimle aynı hasreti yaşayan çeşitli ülkelerden katılım yapan gönüldaşlarımız, yoldaşlarımızdan oluşturduğumuz bir gurupla 2025 yılı Ağustos ayı başında gerçekleşebildi.

İstanbul Havalimanından binmiş olduğumuz, Moğolistan Hava Yollarına ait yolcu uçağıyla sekiz saatten fazla süren maceralı bir yolculuk sonrası, tarihin kalbinin attığı yerin giriş kapısı olan Cengiz Han Uluslararası Havalimanına sabahın ilk ışıklarıyla birlikte ulaştık. Ayaklarımı yere bastığımda yaşamış olduğum heyecan ve duygu, öyle kalemle, kelamla anlatılacak gibi değil. Büyük ihtimalle, yeni keşfedilen bir gezegene ilk ayak basan astronot konumundayım. Moğol gümrük görevlilerinin saygılı davranışları, insanların nezaketli, sempatik tavırlarından gezimizin rahat ve güzel anılarla dolu dolu geçeceği belli olmaya başladı. Giriş işlemlerimizi tamamladıktan sonra on üç kişiden oluşan, her biri kendi alanında uzman, saygın şahsiyetlerden oluşan ekibimizle şehir merkezine doğru hareket ettik. İlk durağımız, yol üzerinde yerel ürünlerle hizmet veren bir lokanta

oldu. Burada yapmış olduğumuz kahvaltıda çoğunlukla bizim her zaman tükettiğimiz gıda maddelerinin benzerlerinin bulunması, Türk usulü çay ikramı binlerce kilometre uzakta olsa bile yemek kültürümüzün benzerliğinin göstergesiydi.

“Kızıl Bahadır” anlamına gelen Ulan Batur ülkenin başkenti. Bölgenin ve ülkenin kültür, sanat merkezi. Bir tarafta korunan eski yapı dokusu, diğer yandan çağdaş mimarisiyle ikisi de hep güzellikleri gösteren oda duvarlarına karşılıklı monte edilmiş iki ayna gibi. İlk günümüzde şehrin nabzını tutmak ve çevresini gözlemlemek amaçlı kısa geziler yapıp meşhur, ‘Kara Bazar’ denilen tarihî alışveriş merkezini ziyaret ederek çoğunluğu deve tüyünden yapılmış giysileri, aksesuarları inceleme imkânı bulduk. Moğol halkının bizlere samimi, güler yüzlü davranışları gittiğimiz her mekânda ilgi odağı olmamıza sebep oldu. Akşam yemeğini tesadüfen girdiğimiz bir Güney Kore lokantasında yememiz sürpriz oldu. Bozkırın ortasında böyle bir işletmenin bulunması dünyanın ne kadar küçüldüğünün göstergesiydi.

Gezimizin ikinci günü tam anlamıyla tarihsel bir gösteri şölenine dönüştü. Dokuz katlı görkemli bir yapıdan oluşan Cengiz Han Müzesini tanıma, inceleme imkânı bulduk. Burada İskit, Uygur, Hun ve Göktürk tarihlerine ayrılan bölümlerde Türk tarihinin derinlikleri gözler önüne seriliyor. Daha önceden bazılarının isimlerini bile duymadığımız bu muhteşem eserleri çıplak gözle görüp incelemek insanı heyecanlandırıp gururlandırıyor. Müzenin en üst katında bulunan yedi buçuk metre yüksekliğinde, iki buçuk ton ağırlığında, som altından yapılmış Cengiz Han heykeli şimdilerde bile o topraklara hükmediyor görünümüyle ortalığı ışılatıyor. Başka bir salonda beş kişilik bayandan oluşan müzik gurubu otantik, bozkır Moğol ezgilerinden örnekler sunuyorlar.

Ancak, bizim için en heyecanlı anlar Bile Toyukuk yazıtlarına vardığımızda yaşandı. 720-725 yılları arasında bizzat kendisi tarafından dikilen bu anıtlar Türk adının ilk geç-

miş olduğu belgelerden birisi olma özelliğini taşıdıklarından milli benliğimizin tapu senedi durumundalar. Tonyukuk 2. Göktürk Kaanlığı’nın kuruluşunda rol oynayan Kutluk, Kaptan, inal ve Bilge Kaan hakanların vezirliğini de yapmıştır. Bu yazıtların en önemli özelliği bizzat dönemin olaylarını yaşayan taraftan anlatılmasıdır. Bilge Kaan ve Kül Tegin yazıtlarında daha çok hakanın ağızından hitabet varken, Tonyukuk kendisi bir komutan ve devlet adamı olarak ulusuna seslenir. Yazıtlarda özellikle Çin esaretine karşı verilen bağımsızlık mücadelesi; “Gece uyumadım, gündüz uyumadım,” sözleriyle başlayan mücadele anlatılmakta öğütler verilip uyarılar yapılmaktadır.

“Çin’in ipeğine ve tatlı sözüne kanmayın.” Uyarısıyla ilk dış politika söylemi yapılıyor. Ayrıca Türklerin savaş taktikleri, düşmanların nasıl etkisiz hale getirildikleri, sistemin aksamaması, halkın huzuru ve rahatlığı için yapılan çalışmalar yazıtlarda detaylı olarak anlatılıyor. Anlatım dili ve üslubu halk diline yakın, anı şeklinde ve oldukça gerçekçi. Önceden açık havada sergilenen Tonyukuk yazıtlarının ziyaretimizden birkaç hafta sonra üzerleri kapatılarak daha güvenli korumaya alınacağını öğrendik. Bu duruma çok sevindik. Elbette bu projeyi üslenen Türk işbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) yı kutlamak gerekir.

Tonyukuk anıtlarından sonraki gezi yerimiz, Cengiz Han Heykeli’nin bulunduğu alan oluyor. Kırk metre yüksekliğindeki bu devasa anıt güç ve iktidarın simgesi adeta. Dünyanın en büyük atlı heykeli unvanına sahip bu anıt iki katlı geniş bir kaide üzerine yerleştirilmiş. Heykelin yanına asansörle çıkılıyor. Görünüm ve duruşu “Dünyanın hükümdarı benim;” dercesine. Sanki askerlerine güven verip, yakınındaki evdeşi Börte’ye kendini gösteriyor. Yüzlerce metal işlenerek minyatür bir Cengiz Han ordusu oluşturulmuş. Sanki canlı, gerçek gibi. Hediyeelik anı eşyası olarak satışa sunuluyor. Buradan da ayrılmamız zor oluyor. Karakurum yoluna yönelmeden önce kartal eğiticisi bir Kazak Türk gencine rastlayıp sohbet ediyoruz. Küçük bir miktar

para karşılığında kartalını bileklerimiz üzerine alıp ağırlığını ve asil duruşunu inceliyoruz. Kartal tarih boyunca özellikle Türkler olmak üzere birçok milletin sembolü olmuştur ama atın Türk Dünyasındaki yeri oldukça özeldir. Öyle ki atalarımız bu asil hayvanla adeta bütünleşmişlerdir. Bu sebepten dünya tarihçiler boşuna, " Atın üstündeki Türk değilse yükür." sözünü söylememişlerdir.

Yol boyunca 2. Göktürk Devletinin kuruluşunda büyük emeği olan İşbara Bilge Köl İç Çorun yazıtları, 180 metre boyunca uzanan balballar sanki binlerce yıldır nöbet tutan adsız kahramanlar konumunda gelenleri selamlıyorlar. Karakurum, Hunlar, Göktürkler ve Cengiz Han İmparatorluğuna başkentlik yapmış kadim, tarihi bir şehir. Şimdilerde nüfusu azalmış, küçülmüş. Uç devlet anıtı duvarlarına Hun, Göktürk ve Cengiz Han devletine ait haritalar çizilmiş, tanıtıcı bilgiler yazılmış. Anıtın orta yerine aynı devletlerin ortak inancı olan Şamanizm'e ait "Ovoo" yapılmış. Ziyaretçilerden bazıları Ovoo'nun etrafında dönerek Tanrı'ya iyi dileklerini sunuyorlar. Yan tarafta sessiz dinginliğiyle akmakta olan Orhun Nehri çevreye ayrı bir güzellik ve canlılık katıyor. Satıcılar tezgâhlarında yöresel ve tarihi sembollerin, biblolarını pazarlıyorlar. Onlardan biz de anı olarak birkaç parça satın aldık.

TİKA'nın yaptırmış olduğu asfalt yolu takip ederek Orhun Anıtları Müzesi'ne vardık. Heyecanımız son haddinde. Yazıtlar bizi gördüklerinde sanki gülümser bir vaziyette memnuniyetini belirtir hal almışlardı. "Bunca yıldır nerelerdeydiniz " der gibiydiler. Her birine ayrı ayrı sarılarak yılların hasretini gidermeye çalıştık. Yazıtlardaki bilgileri belleğimize yerleştirme gayretine girdik.

Bilge Kağan yazıyı 732 yılında ölen kardeşi Kül Tiğın adına yazdırıp diktirmiş. Bilge Kağan yazısı, han öldükten sonra oğlu 735 yılında Tengir Kağan tarafından yazdırılmış. 1893 yılında Thomsen yazılarda sık geçen sözcükleri analiz ederek, Türk, Kül Tiğın kelimelerini çözmüş. Yazılar Türk hakanlarının halkına hesap vermesi, devletin yönetim ku-

ralları ve Çin entrikalarına karşı uyarıları içermektedir. Dil, Türkçenin bilinen en eski yazılı belgesidir. Gelişmiş ve edebi değeri yüksektir. 38 harften oluşan Göktürk alfabesiyle yazılmıştır. Kül Tiğın ve Bilge Kağan yazıtlarında ana tema birliğin korunması, tehditlere, özellikle Çin'e karşı uyanık olunmasıdır. Bu uyarı sözlerinden bazı örnekler; " O tatlı sözlere, yumuşak ipeğe kanıp çok çok öldün Türk Milleti! Türk Milleti öleceksin! Ey Türk üstte gök çökmedikçe, altta yer delinmedikçe senin işini ve töreni kim bozabilir." özellikle birlik ve beraberlik temalı bu uyarılar o zamanlar düşmanlarımızın hilekâr ve düzenbaz olduklarını göstermektedir. Ötüken ormanları öz yurtları olduğundan buradan ayrılırlarsa yok olacakları, kalırlarsa ebedi devlet olarak kalacakları vurgulanmaktadır. Türkiye- Moğolistan devletleri arasında yapılan anlaşma gereği buraya bir müze yapılarak açık havada sergilenen yazıtlar kapalı mekâna taşınarak koruma altına alınmıştır. Metinlerde geçen" Türk Milleti işiti!" sözü tarih kitaplarımızda yazılmış olup halen önem ve mahiyetini korumaktadır

Karakurum'dan 30 km. uzakta bulunan Hunlar Dönemine ait kurganlar da tarihimizin çok önemli belgelerindendir. Alanda irili ufaklı yüzlerce kurgan bulunmaktadır. Bu durum atalarımızın yerleşik hayata binlerce yıl öncesinden geçmiş olduklarının göstergesidir. Soğuk iklim şartlarından dolayı kurganlar içindeki gömütler bozulmuştur. Dünyanın en eski halı örneği Altaylardaki Op Azıcık kurganından çıkarılan ünlü Noin-Ula dokumalarıdır. Buradan kullanılan kök boya ve işlenilen düğüm teknikleri Hunların gelişmiş bir dokuma sanayiine sahip olduklarının ispatıdır. Hunların sadece savaşçı bir topluluk olmadıkları, kendi estetik değerlerini yaratan, altın ve gümüş işlemeciliğinde gerçeği de böylece açığa çıkıyor. Çok sayıda hayvan heykeli ve dikilitaş üzerinde, dağ keçisi, geyik figürlerinin yanı sıra, üst kısımlarda bulunan ay, güneş figürleri asırlardır fazla yıpranmadan doğaya meydan okuyorlar. Orhun nehrinin kenarında ilerleyerek İskit mezarlarına varıyoruz. İncelemeler yapıp, resimler çekiyoruz. Birkaç saat sonra ırmak kenarındaki Uçansu şelalesi yakınındaki

kampa yerleşiyoruz. Bu durum bizi hayallere daldırıyor. "Hangi hakan buradan atını sula-
dı, hangi ece sularında yüzdü?" şeklinde da-
lıp gidiyoruz. Birkaç arkadaşımız serin sula-
rına dalıp yüzmeye başlıyorlar. Biz de berrak
sularından kana kana içiyoruz.

Ordubalık harabeleri, Uygur kağanlığı-
nın başkentidir.(744-840) Türklerin bozkır
göçebe kültüründen yerleşik hayata geçiş
yaptıklarında ilk kurdukları metropoldür. Şe-
hir 32-59 ebadında bir alana sahip. Şehrin
surları kerpiçten yapılmış. Yer yer yıpranma ve
yıkılmalar oluşmuş olsa da bazı yerlerde 12
metre yüksekliğe ulaşmaktadır. Bu dönemde
burada yaşayanların çoğunluğunun Mani di-
nini kabul etmesi sebebiyle çok sayıda tapınak
ve manastır inşa edilmiştir. Sulama kanalla-
rından tarım yaptıkları, toprağı en iyi şekilde
işledikleri belli olmaktadır. Bu bölge UNESCO
Dünya mirası listesinde (Orhun Vadisi Kültü-
rel Peyzağı) yer almaktadır. Biz orada incele-
meler yaparken rehberimiz Serik Bey, Duhka
Türkleriyle görüşebilmemiz için gerekli izinleri
almaya gitti. Rus sınırına yakın yaşadıkları
için özel izin gerekiyormuş. Biz de bu arada
zamanı iyi değerlendirmek amacıyla Mören
müzesine gittik. Müzede çevreden çıkarılan
tarihi buluntular, doldurulmuş hayvan postları
ve şaman ayinlerinde kullanılan malzemeleri
sergileniyor.

Sabah erkenden kalkıp on iki saat gibi
uzun sürecek yolculuğumuza kiraladığımız
dört çeker minibüsle başladık. Yol boyunca
on ki hayvan figürlü Türk takvimini sembolize
eden üzerlerine bez bağlanmış, koni biçimin-
deki anıtları izleyerek tahmin edilen saatte
Tsanagnur 'a Kasabası'na ulaştık. Kalacağımız
bungolavlara yerleştik. O gece dinlendik-
ten sonra sabahleyin bizi Duhka Türklerine
götürecek olan Rus asker konvoyu geldi. Kasa
kısmının içine döşenmiş, ikişerli deri koltuklara
oturarak yolculuğumuz başladı. Sonunda
Sibirya ormanlarının içerisinde yaşayan on
üç çadırdan oluşan Duhka Türklerine ulaştık.
Burada koni biçimindeki çadırlara "aleşik
"deniliyor. Benzeri sözcük Anadolu'da da kul-
lanılıyor. Konuk olacağımız çadırın kapısın-
da bizi hane sahibi karşılayıp içeri davet etti.

Tanışıp hal ahtır sorduk. Evin hanımı bize süt
ve sütlü ekmek ikramında bulundu. Üzerinde
kurt başı sembolü bulunan votkayı arkada-
şımız Hüseyin Bey evin beyine sundu. Çadır
Beyi kendi ezgilerinden örnekler verdi. Biz de,
"Kürşat'ın narasıyla indik Tanrı dağından, ru-
humuzu kandırdık Orhun'un kaynağından
marşını birlikte söyledik.

Beşer kişilik çadırlarda konakladık. Sa-
bahın ilk saatlerinde sıcaklık -3 dereceydi.
Ons halkının su içtiği gölet donmuştu. Öğle
vaktine doğru hava ısısı + 15 dereceye ka-
dar yükseldi. Artık ovadan ayrılma vaktimiz
gelmişti. Gitmeden önce el yapımı yöresel
ürünlerinden yakınlarımıza hediyeler satın al-
dık. Nüfusları 700 civarında olan bu insanlar
evcilleştirmiş oldukları ren geyiklerinden ya-
rarlanarak yaşıyorlar. Duka Türkleriyle az da
olsa meramımızı anlatabilecek şekilde Türkçe
anlaşabiliyorduk. Bu durum bizim için sevin-
diriciydi. Gelenekleri arasında yedi göbek dı-
şarıdan evlenme töresi geçerli. Nüfusları az
olduğundan akraba eş bulmakta zorlanıyor-
lar ve genellikle Moğollarla evleniyorlar.

Geldiğimiz yönden geri dönüş yoluna
düştük. Arada durup dağ kenarlarında, gü-
zel görüntülü alanlarda kısa molalar verdik.
Tur operatörümüz Türk kahvesi ikramında
bulunarak jest yaptı. Selenga Nehrine geldi-
ğimizde arkadaşım Bayram Beyle kendimizi
tutamayıp ırmağın sularına daldık. Konakla-
dığımız her yerde çevreyi temiz tutmaya özen
gösterdik. Seyahatimizin son iki gününü Ulam
Batur'da geçirecek orada gezip incelemeler,
alışveriş yaptıktan sonra ekipten ayrılacaktık.
Öyle de yaptık. Diğer yoldaşlarımızla veda-
laştıktan sonra can dostum Ahmet Beyle ge-
zimize başka bir ülkede devam etme kararı
aldık.

Devam edecek...

BENİ

Baharı düşlerken hazana döndüm
Sonbahar rüzgarı savurdu beni.
Kiraz çiçeğine gizlendi duam
Esti samyelleri kavurdu beni

Kursağımda kaldı, bitti hevesim.
Aşkın yükü ile çöktü nefesim.
Dünya döner iken kesildi sesim.
Sevdanın ayazı yar vurdu beni

Şu buruk kalbimde yıllar depreşti.
Adımlarım yar semtinde yerleşti .
Vefa sözden uzak, yalana eşti .
Buluttan düşerken durdurdu beni.

Vedanın vaktidir geldi sessizce.
Hatırası kaldı sevgin gönlümde.
Soruyordum hep aklıma gelince.
Ötelerden hesap sordurdu beni.

Gönül defterinde ben de tükendim.
Kırık dökük kaldı hatıran şimdi.
Yarlarım uçarken yıkıldı bendim.
Düşlerimi hayra yordurdu beni.

Ayhan KUŞÇULU

SERSERİYİM

Aklım hayra şerre ermez
Bakar körüm gözüm görmez
Kara bahtım umut vermez
Meziyetsiz serseriyim

Bu alemde fani kulum
Kırıldı kanadım kolum
Bir meçhule gider yolum
Metanetsiz serseriyim

Gülme pejmürde halime
Hüzün çöktü cemalime
Yıldız kayar melalime
Haysiyetsiz serseriyim

Meramımı yazar kalem
Yüreğimi yakar elem
Söndü hiç yanmaz meşalem
Basiretsiz serseriyim

Beynimde bin bir takıntı
Sinemden çıkmaz sıkıntı
Beni gören der mıymıntı
Nezaketsiz serseriyim

Nefsim beni dürtükledi
Aşk ataşın körükledi
Yar peşinde sürükledi
Maharetsiz serseriyim

Derler bana sapısilik
Yaşarım ömrü gündelik
Cep perişan cüzdan delik
Meteliksiz serseriyim

Makbule anam bacımdı
Can yoldaşım baş tacımdı
Derde deva ilacımdı
Nedametsiz serseriyim

Hazani'sin dedi Çatak
Mahlasına imza atak
Kara toprak olur yatak
Ferasetsiz serseriyim

Münferit Ozan HAZANİ

KREDİ KARTININ SEVMEDİĞİ MESELELER

Fatma ÇETİN KABADAYI

Bu yazım zenginlere değil, parasını idareli kullanmak zorunda olanlara, baştan söyleyeyim de "boşuna çenenizi yormuşsunuz" atasözümüze maruz kalmayayım.

Kredi kartı bir nimet mi bir illet mi bilemiyorum. Tabii ki olayın caiz mi değil mi kısmına bakacak kapasite ve bilgisinde değilim. Sadece maddi boyutuyla ilgili fikrimi paylaşmak istedim.

Bunlar şahsi düşüncelerim, katılır mısınız katılmaz mısınız, katılır da uygular mısınız bilmem. Zaten uyguluyorsunuz bana mı söylemediniz onu hiç bilmem. Sonuçta ben de katılıp bir kaçını uygulayamayanlardanım.

Kredi Kartlarına "illallah" etmiş birkaç arkadaşım var, -hayat burunlarından gelenlerden- artık nakit kullanıyorlar ve inanın çok rahatlar, diyorlar ki "Varsa yerim, yoksa sabrederim."

Olay bu kadar basit değil aslında, insanın yaşamaya mecbur olan ihtiyacı sadece yemek, barınma değil, -Maslow amca bana çok kızacak- ihtiyaçtan çok isteklerimiz sağlığımız, acil durumlar da var hayatta. İnsanın kendine güveni için dahi yeni bilgiler öğrenmesi, bunun içinde çeşitli yollardan ödeme yapması gerekmiyor mu? Peki, biz bu kartı kullanmak zorunda isek ne yapacağız?

Ben maddeler halinde yazmaya çalışayım, siz mantıklı gelenleri ve unuttuklarımı benimle paylaşın.

1. Hesabınızın olmadığı bankaların kredi kartı ikramına "tokum" demesini bilin. Şeker hastası olmak istemiyorsanız "Haydi, neyse bir de sizinkinden alayım," diye şekerliğe el uzatmayın. Avantajları, hediye puanları gibi aklınızı karıştırıcı tekliflere karşı net ve kararlı olun. Yoksa kararı sizin adınıza onlar verir.

Arayanlar ikna etme yöntemlerini su gibi içmişler. Biliyorsunuz.

2. *Bu kartı bankanın size bir hediye olarak vermediği bilin.* Yani cebinizde olan parayı değil borç olarak aldığınızı harcadığınızı unutmayın. Sizi ikna ettikleri günü hatırlayın. Temelin fıkrasındaki gibi hatırlamak için kafanızı duvarlara da vurabilirsiniz. Avantajlarını, kolaylıklarını... Peki, zamanında ödenmeyen borçların size nasıl geri döneceğinden bahseden oldu mu? Yani "Aman ha asgarisini ödeyip bırakmayın, faiz işler dostum," diyen... Hayır. Bana diyen olmadı. Yaşayarak öğrenelim ya da tecrübelerden yararlanalım istediler sanıyorum.

3. *Ne almak istiyorsanız önceden düşünün, ona göre hareket edin.* Aslında ihtiyaç listesi oluşturmak en mantıklısı. Bir markete gitmeden önce liste hazırlayıp eksikleri yazmak ve bunun dışına çıkmamak gerekir. Ekmek almaya girdiğiniz markette "Aaaa, deterjan da yoktu, şu oyuncak da amma hoşmuş, aman Allah'ım, bu terliğin rengi ne güzel, bu salıncağın ipi ne sağlammış, bu bardağın kulpu ne zarıfmış!" düşüncesiyle hareket edince işin rengi değişiyor, unutmayın. Amaç ihtiyacı olanı almaksa dikkat etmek lazım.

4. *İndirimler aklınızı başınızdan almasın.* Normalde kırk dokuz bin dokuz yüz doksan lira olan ürün, otuz dokuz bin dokuz yüz doksana indi ise şaşırmayın. Onun gerçek fiyatı on dokuz bin dokuz yüz doksan dokuzdu zaten, önce yükselttiler sonra indirdiler. İndirimden alınan ürün gerçekten ihtiyacınız değilse oralı olmayın.

5. *Taksitlerin küçük olması sizi yanıltmasın.* Bir şeyi taksitle alabilmek aslında avantajlı görünüyor ama taksit olayına çok fazla

bulaştığınızda da yüksek miktarda meblağlar ödemeye mahkûm oluyorsunuz. Bu nasıl olur diye şaşkınlıkla incelediğiniz ödemeler işte bu yüzden olabilir.

6. *Küçük meblağlar büyür, ev değil dev olur.* Evet, aslında göze görünmeyen damlaya damlaya göl olan ıvır zıvırlardan bahsediyorum. Nasıl da birikmiş değil mi? Peki hepsi lazım mıydı yoksa bize mi öyle gelmişti?

7. *Kartınızı başkalarına -en yakınlarınıza bile- vermeyin.* Kimsenin kartından da alışveriş yapmayın. «Sadece şu kadarlık» diyerek istenmeyen ve beklenmeyen sebeplerle fazladan harcama yapıp sizi zor durumda bırakabilirler.

8. *Mesajla sizi baştan çıkarmalarına izin vermeyin.* Daha önce alışveriş yaptığınız yerlerden sürekli mesaj gelebilir. «Son üç gün!» «Son İndirim!» «Bunu da kaçırmayın ama artık!» gibi mesajlardan bahsediyorum. Zannetmeyin ki o mesajı oturup size özel yazdılar, zannetmeyin ki indirimli ürünlerden alıp kâr etmenizi düşünsünler. Yok öyle bir şey. Binlerce kişiden kaç kişiyi ikna edebileceklerine bakıyorlar. İndirimli bardak çanak için gittiğiniz yerden tencere alıp çıkmanız için ellerinden geleni de yapmıyorlar mı sizce?

9. *Kredi kartı borcunuzun bir kısmını değil hepsini ödeyin.* Asgari ödeme “Bana biraz müsaade edin, ipi ucunu azıcık kaçırdım da” anlamı taşır ki banka müsaade isteyen herkesten bir karşılık bekler.

10. *Özel günler sizi sizden edip özel duruma düşürmesin.* Özel günler sadece esnaflar içindir. Sevenler, anneler, babalar, eskiye veda, yeniye merhaba derken hediyeler sosyal hayatınızı büyüteceğinize küçültmesin. Kart borcu büyüdükçe siz küçülürsünüz. Unutmayın.

11. *Kredi kartı sayısını abartmayın.* En fazla iki kartınız olsun. Bir bile yeter ama “üç de yetmez beş tane” diyerek çıktığınız yolda fazla kart kullanıp nereye ne kadar borcu olduğunu bilmemek insanı strese de zor duruma da sokar.

12. *Kart borcunuzu başka bir karttan çekip ya da aktarıp ödemeyin.* Bu iş, delik kova ile çiçek bahçesi sulamaya gitmek gibidir. Yolda yarısı boşa gider, onun faizi diğerini karıştılamaz. Derken açık daha da büyür. Ya-

pılandırma yapılacaksa da ödeyebileceğiniz taksitlerde yapılmasına dikkat edin. Kendinize aşırı güvenmek, o ortamda mahcup olmamak adına yükseklerden uçmak sizi daha vahim duruma sokabilir.

Sokmak demişken...

Şu atasözünü de araya sıkıştırıyım, konunun atasözüyle ilgisi var mı yok mu gayri siz bulun.

«Ağzında bal olan arının kuyruğunda da iğnesi vardır.»

Benden bu kadar. Gerisi hem bize hem size kalmış. Selametle...

BAHÇELER

Sevgilerden, neş’eden; bülbüllerden, güllerden
Kaçar gibi gözlerden, kaldı viran bahçeler.

Baharlardan, yazlardan, cümbüşlerden, sazlardan
Unutulmaz anlardan, oldu hüsrân bahçeler.

Yaprak döker ağaçlar, uçtu yuvadan kuşlar.
Geldi amansız kışlar, sardı hazan bahçeler

Gün tamam; ömür biter. Meyve dalında yeter
Çekilirken gölgeler, şimdi yalan bahçeler...

Arif Vefik ÇINAR

BİR KADIN TANIDIM

Bir kadın tanıdım Adalar Denizi'nde
Kıyıya vurmuştu
Gün ışığı tütsüleniyordu pırıltılı teninde
Lime limeydi menekşeler tırnak diplerinde
Yakamozlar gözlerinde ısıldıyor
Kırpiklerinin ucunda kristal tanecikler parıltı-
yor
Dalgalar kızıla çalıyordu

Bir kadın tanıdım Adalar Denizi'nde

Yapayalnızdı
Göz bebekleri alaz alazdı
Kumsalda kimse kalmamış
adres de almamıştı
Dalgaların vur kaçlarıyla yorulmuş kıyıya vur-
muştu
Kenetli dudakları kızıla durmuştu

Bir kadın tanıdım Adalar Denizi'nde

Acı tortulanmıştı gözlerinde
Sahilin tüm sessizliğini belemiş de kederine
Koruk burukluğuna banmıştı göz bebeklerin-
de
Anlaşılan umuda soyunmuştu
Dalgalar tükenişine kudurmuş
Narin bedeni kıyıya vurmuştu

Bir kadın tanıdım Adalar Denizi'nde

Parmak uçları kan revandı
Denizden çekip aldığı midyenin uzantıları bi-
leğine dolandı
Gerçekler yalan

Çocuk yüreği talandı
Çimen gözleri buza durmuş
Minik bedeni kıyıya vurmuştu

Bir kadın tanıdım Adalar Denizi'nde

Leyli leyli gülüyordu
Belli ki kaygan zeminde Mecnun'u görüyordu
Çıplak ayaklarını sakınmadan cam kırıkla-
rından
Geriye döndü
Cenin pozisyonunda çökerken yere yansım-
asını gördü
Diye başlayan çığlığı
tamlanamıyordu
Seğiren kınalı parmağı
nar çiçeği dudaklarına ;şşşş..diyor
Ağıdı yasaklıyordu
Hayat durmuş
Kimsesizliği dibe vurmuştu

Bir kadın tanıdım Adalar Denizi'nde

Gözleri apaçık çimen çimendi
Çocuk yüreği mutlu huzurlu
Dudağından sızan kan tuzluydu
Gün alaca karanlık
Martılar çığlık çığlık

Kalbi durmuş
Fularsı bedeni kıyıya vurmuştu

Nermin AKKAN

ŞAIRLİĞİN ALAMETİ

Şeyhmus ÇİÇEK

Türk Dil Kurumuna göre, alamet kelimesinin eş anlamlısı, belirti, işaret ve iz dir.

Dünyada her şeyin en az bir alameti vardır. Bunlardan ilk akla gelen kıyametin

Alametleridir. Yüksek binaların dikilmesi, görkemli mabetlerin çoğalması ve ibadetin azalması gibileri, gözle görünen küçük alametler olarak anılırken, 10 büyük alametini hemen hemen herkes biliyor. Onun için onları atlayarak devam ediyorum. Diğerlerine gelince, örneğin yağmurun alameti buluttur, gecenin alameti karanlıktır, aşkın alameti sevgidir. Bunlar sayfalarca uzatıla bilir. Hâsılı kelimeler her oluşumun bir alameti vardır.

Şairliğin alameti de hazır cevaplılıktır.

Hemen hemen tarihe mal olmuş bütün şairlerin, hazır cevapla ilgili bir anıları vardır.

Örneğin, bir gün Arif Nihat Asya Kayseri Kapalı Spor Salonunda, halka hitap ediyor. Arada da şiirlerini okuyormuş. Dinleyicilerle tıklım tıklım dolu salona, içeride dansöz mü var? Şarkıcı mı gelmiş? Düşüncesi ile giren bir vatandaş. Arif Nihat Asya'nın konuşmaları ile karşılaşınca, yüksek sesle bağırarak; "Ne boş boş konuşuyorsun, sen sıfırsın sıfır!" diyerek dış kapıya doğru yönelmiş. Arif Nihat Asya hiç konumunu bozmadan sakin bir sesle "Sen de çift sıfırsın" cevabını verince kalabalıktan büyük bir alkış almış.

Necip Fazıl Kısakürek, tıraşsız ve uzamış saçları ile ceza evinden mahkemeye getirilir. Verdiği cevaplar hâkimin zoruna gidince, yargıç ona "Düzgün konuş saçları sakala bak maymuna dönmüşsün" dediğinde Necip Fa-

zıl sağ tarafa dönerek "Biraz da duvara dönelim" der.

Sultan 4. Mehmet, veziri ile tebdili kıyafet giyerek memleketi dolaşıyorlarmış. Derviş elbiseleri ile Urfa'nın kenar mahallesine ulaşmışlar. On üç on dört yaşlarında bir çocuk önündeki birkaç koyunu güdüyormuş. Padişah "Kolay gelsin yeğenim"

"Sağ olun amca"

"Senin adın ne?"

"Yusuf"

"Yusuf, sizin buranın büyükleri kimlerdir?"

"Bizim buranın büyükleri öküz ve camılardır efendim."

"Onu demek istemedim yeğenim, yani sizin bu şehre gelen yabancıları kim karşılar?"

"Bizim buraya gelenleri it ve köpekler karşılar."

Padişah vezirine dönerek "Bu çocukta iş var. Bu çocuk çok hazır cevap" dedikten sonra;

"Yeğenim sizin ev hangisi"

"Şu kenardaki tek katlı ev" padişah veziri ile evin kapısını çalar, kapıyı açan adama "Misafir kabul eder misiniz?" der. Adam "Elbette buyurun" diyerek içeri alır onları.

Akşam yemeğinden sonra, ev sahibine kendisinin Sultan 4. Mehmet olduğunu yanındaki adamın da veziri olduğunu söyler. Ardından "senin şu Yusuf adındaki çocuğun çok hazır cevap, çok yetenekli. Buralarda harcanmasın, bize verirsen onu İstanbul'a götürüp okutalım. Sana da bir kese altın verelim. Diğer çocukların da rahat eder" dediğinde adam teklifi kabul eder. Yusuf'u alıp

İstanbul'a götürür, okutup eğitirler.

İşte o hazır cevap Yusuf zamanı gelince Şair Nabi olur. Na ve Bi iki olumsuz kelimeyi kendine mahlas eder. Tıpkı Fuzuli gibi.

Zaman geçer bir gün saray ehli hacca gitmeye karar verirler, gurubun içine Nabi de karışır. Kervan yola çıkar. Uzun bir yolculuktan sonra Medine şehrine üç saat mesafede, akşam bir yerde dinlenirler. Kafileden birinin Mescid i nebeviye doğru ayağını uzatıp dinlendiğini görünce.

"Sakin terki edepten ku i mahbub i hüdadır bu Nazargâhı ilahidir makamı Mustafa'dır bu"

Dizeleri ile başlayan birkaç beyitlik gazelini yazar ve kimseye göstermeden cebine koyar.

Ertesi gün Medine-i Münevvere'ye vararak Cuma hutbesine yetişirler. İmam minberde hutbeyi bitirdikten sonra Nabi'nin dün akşam yazdığı gazeli ezberden okur. Nabi şaşırır, kapının önünde hocayı bekler. Hoca geldiğinde "Hocam ben dün akşam bu şiiri yazdım ve kimseye vermedim, kimseye okumadım siz nasıl ezberleyip okudunuz?" Hoca " Vallahi akşam Peygamber Efendimiz (Salallahu Aleyhi vesellem) rüyama geldi, bu şiiri bana ezberletti ve "bu bir dostumun şiiridir yarın hutbede oku" dedi." dediğinde Nabi olduğu yerde bayılır.

Yani şunu diye bilirim ki her hazır cevap olan şair değildir. Fakat her şair biraz hazır cevaptır.

Kendimden örnekler vermek istemiyorum şu kadarını söyleyeyim ki, çocukluğumda zor durumda kalan arkadaşlarım, "Şeyhmus beni kurtar, bir şeyler söyle, beni kurtar "dedikleri çok olmuştur.

SENELER

Dönüpte şöyle bir baktım maziye
Kuş gibi elimden uçar seneler
Kimi doğar kimi diler taziye
Birbiri ardına geçer seneler.

Bir dergâha düştüm sır oldu adım
Okuryazar oldum Mushaf kitabım
Damla damla koydum dolmuyor kabım
Ömrüm yudum yudum içer seneler.

Ne h  k  mran ser'im ne de bir Şah'ım
Őu zalim D  nya'da yalnız seyyahım
BaŐak vermez oldu ektiğim tohum
KurumuŐ dallarım biçer seneler.

Bağrımda hançerler çekilmiş kından
Delinir v ucudum kanar her yandan
Güneşe hasretim gökyüzü zindan
Katlime fermanın seçer seneler.

Derdim bir değildir ardı sıralı
Bir y r kaldı bende dağlar maralı
K sm Ő kaderine o da yaralı
Adım adım gider ka ar seneler.

Bilmedim bayramı düğünü toyu
Yediğim ekmeğ-i içtiğim suyu
Ben beni aradım hep yıllar boyu
 ileme dert kattı na ar seneler.

Dilsiz'im bu cefa sana yeter mi?
Yanmayan ocakta duman tüter mi?
G l olsam dalımda bülbül  ter mi?
Belki bir tomurcuk açar seneler.

İsmet BOZKURT (Dilsiz Kalem)

GÜZEL ADAM

(Gardaşım Mehmet Navruz anısına rahmetle!)

Bilgelik; boynunda asılı yafta.
Güzel adam idi Gardaşım benim.
Güvenilir yanı, üstteki rafta;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Babam onu, 'babam' diye severdi.
Felek dünyasına perdeyi gerdi.
Tam üç sene çekti o yaman derdi;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Göğün kartalıydı limitsiz uçan.
Çilingirdi sanki kapılar açan.
Derim: «İdris nebi, hulleler biçen»
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Ailede en sempatik yüzdü O.
Yeri geldi haksızlığa kızdı O.
Geldi yeri dudağını büzdü O;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Her halinden hoşnut idi ahali
Gökkuşağı sanki onun ahvalı.
Şimdi yanma vakti yan sen ey Ali,
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Otoya girmişti, jetlerden çıktı.
Kolpa karanlığa bin ışık yaktı.
Beylik silahını beline taktı;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Gurbet onu yaktı, sonra pişirdi.
Düz ovidan alıp dağı aşırđı.
Gönlü umut, gözleri hep ışırdı;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Güzel dedim ise, gerçek güzeldi.
O karanlık yüzler, gönlüne eldi.
Denize düşene billâhi saldı;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Hanesinde huzurun dip köşesi.
Saygılıydı, çocukları ve eşi.
Gül diye bilirdik, attığı taşı;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Fantastik hayaller kurardı bazan.
Çok kez giden idi pek az da duran.
Ülke şartlarına gönlünü yoran;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Bir dert ki saplanmış akciğerine.
Atlamış oradan bir diğerine.
«Lokman» bulamadı çare derdine;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Karavandı en son ondaki heves.
Yürek kuş doluydu, dışında kafes.
Git başımdan rüzgâr başka yöne es
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Son dönem uykuya doymadı gitti.
Seslensek de bizi duymadı gitti.
Dik duran başını eğmedi gitti;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Mendilsiz bir veda şanına düştü.
Ağrıyan kolları yanına düştü.
Bir koca mevsimin sonuna düştü;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Etimesgut kabri dar geldi ona.
'Karşıyaka' biraz zor geldi ona.
Sincan Mezarlığı yâr geldi ona.
Güzel adam idi Gardaşım benim.

On dokuz Aralık, mevsim kış idi.
Hava güzelse de her yan yaş idi.
Askeri rütbesi başçavuş idi;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Asker omzundaydı üstünde bayrak
Aldı emaneti, o kara toprak.
Ruhu ak pak gitti, iki yüzü ak;
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Umarız cennettir vardığı mekân.
Bu ayrılık bin dert, bizleri yakan.
Dondu yüreğimiz ve çekildi kan
Güzel adam idi Gardaşım benim.

Ali Rıza NAVRUZ

CORONA GÜNLERİNDE ÜSLUP

Mustafa ACAR

Aslında her zaman ve zeminde önemli olan üslup, tavır vs. özellikler ister istemez böyle olağan üstü günlerde daha önem kazanır ve bizleri daha dikkatli olmaya davet eder.

Birilerini öveceksek de, seveceksek de ölçüyü kaçırmadan, itidali elden bırakmadan, yıkıcılığa prim vermeden yapıcılık düsturunu gözeterek yapmamız gerekir. Belki de “şarklı” oluşumuzdandır bilemiyorum, çoğu yerde objektif olamıyoruz, tenkitte ve takdirde ölçüyü kaçırıyor, mübalağalı sözler sarf ediyoruz.

Altmış yedi yılı bulan hayatım boyunca “Ben bilmiyorum, düşünememişim, hiç aklıma gelmedi” veya “Hay aklınla bin yaşa”, “Ne güzel düşünmüşsün” “Gerçekten biraz ihmal ettik, geç kaldık” vs. gibi ifadelerin bir şahsı küçülttüğünü, toplum nezdinde, itibarsızlaştırdığını görmedim. Aksine bu ifadelerin, sahibinin daha erdemli, daha sosyal, daha anlayışlı biri olarak kabul görmesini temin ettiğine şahitlik ettim. Yeter ki samimi olalım, iyi niyeti elden bırakmayalım. İnsanız ve her birimizin yığınla hataları oluyor, önemli olan yanlışta ısrarcı, hatada inatçı olmamamız. Temsilde hata olmaz diyerek, tatlı sözle, mülayimlikle ilgili atasözlerimizi sıralamaya kalksam sayfalar tutar. Niyetim edebiyat yapmak, malumatfuruşluk sergilemek değil. Ukalalık etmek hiç değil. Ancak gördüğüm kadarı ile aksayan şeyleri, lisan-ı münasiple arz eylemek.

Toplumda bu günlerde elektrik, su ve doğalgaz faturalarının ertelenmesi konuşulup tartışılırken ve bu talep hemen, hemen her kesimden olumlu not alırken; gelin bir irkile-

lim. Kinlerimizi, nefretlerimizi, antipatilerimizi en azından birkaç aylığına, bir mevsimliğine öteleyelim. Arada bir yutkunalım, her aklımıza geleni mutlaka dillendireceğiz diye kıvranmayalım. Polisimize, jandarmamıza, sağlıkçılara, akademisyenlere, habercilere vs. karşı saygı ve muhabbetimizi bir kat daha artırarak, onların şevkini kırmadan, minnet duygularımızı yansıtalım. İnanın bu tavırlar fazlasıyla dönüş yapacak, bizleri de daha güçlü kılacak, bu badireden daha kolay geçmemizi temin edecektir.

Allah'ın bize bahsettiği akılla düşündüğümüz de; tabii ki bu salgın da bir şekilde son bulacak, herkes hayatına kaldığı yerden devam edecek. Birçok kesim ekonomik olarak daha zayıflamış, törpülenmiş olarak. Bir kısım insanlar, işlerini, işyerlerini, düzenlerini kaybetmiş olarak.

Ancak her şeye rağmen hayat devam ediyor. Bize düşen toplumun en alt kesimi diyebileceğimiz [tabii ekonomik olarak, yanlış anlaşılmasın] işi gücü olmayan, barınağı olmayan, resmi kurumların dikkatinden kaçan, herhangi bir kurum veya yardım kuruluşuna adı geçmemiş olan, sahipsiz, kimsesizlere, aidiyetmiş, kökenmiş, hayat tarzı imiş gibi kriterleri aşarak, az çok demeden elde var ise elden, yoksa dilden, tavassut ederek, tavsiye ederek bir şekilde kardeşlik elimizi uzatmak, bu zor günde garibana, fukaraya yalnız olmadığını, Yüce Mevla'nın bize bahsettiği “Merhamet” duygumuzun gereği olarak hissettirmek olmalı.

Selam ve muhabbetlerimle...

DOST ACI SÖYLER

Dost acı söyler dost acı
Ne göz ne de izan kaldı
Bisikletli ne postacı
Ne de mektup yazan kaldı

Telefonla kalkıp yatıp
Markasıyla c aka satıp
Zarfsız pulsuz mesaj atıp
Emojiyle azan kaldı

Olmasına var perdesi
Sözüm ona yâr perdesi
Yırtılmamış âr perdesi
Ne Nâlân ne Nazan kaldı

Âdetler töreler yitti
Gelenek görenek gitti
Sevgi saygı hürmet bitti
Azarlayıp kızan kaldı

Sanılmasın sırf dününde
Keş, Allah'ın her gününde
Uluorta göz önünde
İçip içip sızan kaldı

Hâlimize aldırın yok
Kapımızı çaldırın yok
Yere düşsek kaldırın yok
Kuyumuzu kazan kaldı

Dar dünyada dert bol niçin
Devri çünkü puştun piçin
Hakkımızı almak için
Mahşerdeki mîzân kaldı

Fitne fücür verdirerek
Fesâtlıkla yerdirek
Sinirleri gerdirerek
Moralleri bozan kaldı

Babasının parasıyla
Son model arabasıyla
Yüzündeki karasıyla
Yüzsüz gezip tozan kaldı

Şerif boş değil de vatan
Dolu çirkinliğe batan
Gerçeğe kalem oynatan
Birkaç güzel ozan kaldı

Şerif MENGÜTEMÜR

HÜZNÜN RENGİ "Selma"

Çiy düşmüş mevsimlere dallarda dizi dizi,
Belki bir yağmur yağar şemsiye al bu ara!
Şu karşiki mor dağlar anlatır ikimizi
Gridir hüznün rengi, ölümünse kapkara.

Çocuksu susuşların anlatamadığı şey,
Ayrılıklar yıkıyor evi barkı bu kenti.
Ruhumu üflediğim kamışın da adı ney
Nedir bilmem ki bizde aşka dair beklenti?

Dedin sensin günahı! Şu ömrün tekrarı yok
İşte bu yüzden sustum bu yüzden gülmez
yüzüm.
Adın Mecnun'a çıkmış desinler zararı yok
Varsın ayyuka çıksın yanacaksa gündüzüm.

Nafile kürek çeker gece gündüze doğru
Çalkanır karaltılar ne yapsam ne etsem boş.
Yüreğim yorgun, inmez dağlardan düze doğ-
ru
Çarmıha gerekçedir gözümün üstünde kaş.

Şimdi biz şairlerin şiire aşkı gibi
Yanıp da tutuşurken küle döndük günbegün.
Ne yazık Kafdağı'nda meczuplar köşkü gibi
Şimdi hiç var olmayan ele döndük günbegün.

Gün gelir de kırılır toprağa düşer insan
Gizle masiyetimi beni bensiz bırakma!
Sen ki aşk uygarlığı an'a ömür sığdıran
Kefensiz bırak ama beni Sensiz bırakma!

Mustafa AYVALI

GÖRDESLİ MAKBULE

Mustafa BERÇİN

Gün, Demirci'nin üzerine ağır ağır doğuyordu. Hükümet konağının önünde Kaymakamlık Yazı İşleri Müdürü Recep Efendi'nin telaşı gözlerinden okunuyordu. Ellerini ovuşturuyor, kısa adımlarla bir sağa bir sola gidip geliyordu. Ufka baktığında, dağ yolunda üç atlı gördü. Atlara vuran sabah ışığı, toz bulutlarının içinde altın gibi parlıyordu.

Geldiler.

Yağız atın üzerinde, dimdik oturan adam bakışlarıyla konağı baştan aşağı süzdü. Bir at boyu gerisinde, doru atlara binmiş iki kişi daha vardı.

Recep Efendi, yağız atın yularına uzandı.

— Hoş geldiniz, Kaymakam Hazretleri, dedi, sesi biraz titreyerek.

Kaymakam, kısa bir Hoş buldukla karşılık verdi ve atından indi. Yanındaki iki kişi de onu izledi. Hep birlikte konağın yıpranmış ahşap merdivenlerinden yukarı çıktılar.

Kaymakamlık binası, Osmanlı mimarisinin zarafetini hâlâ taşıyordu. Zemin kat moloz taş, dışı muntazam kesme taş kaplama; üst katlar ise dolgu duvar tekniğiyle yapılmış, ahşap iç kısımları zamana meydan okurcasına duruyordu. Geniş kemerli girişi, yuvarlak hatlı nişiyle misafirlerini hem kucaklıyor hem sınır koyuyordu. Pencerelerden sızan ışık, odaları aydınlatıyor, koridorun derinliklerinde sessiz gölgeler geziniyordu.

Odada, ağır ahşap kokusuna karışan yanık kömürün keskin dumanı insanın genzini yakacak kadar yoğundu. Köşede gürül gürül yanan soba, dışarıdaki ayazı unutturacak bir sıcaklık yayıyor, ateşin gölgesi duvarlarda dans ediyordu.

Duvarların kireç badanası üzerinde zamanla oluşmuş çatlaklar görülüyordu.

Ortada koyu renk cilalı bir masa vardı; üzeri evraklarla, mühürlerle, doluydu. Masanın köşesinde pirinçten bir divit, mürekkep şişesine yaslanmış durmaktaydı. Masanın tam karşısında özenle yapılmış bir sandalye; misafirlere buraya oturduklarında hem devlete yakın hem de mesafeli olmaları gerektiğini hissettiriyordu. Kaymakamın koltuğu ise diğerlerinden daha yüksekteydi; sade ama vakur.

Pencere kenarlarında kalın perdeler, dışarıdaki soğuğu keserken içeride loş bir ışık hükmediyordu. Güneş vurduğunda, toz zerrecikleri odanın içinde ağır ağır süzülür, sanki zamanı bile yavaşlatırdı.

Bu oda, sadece bir makam odası değildi. Burada alınan kararlar milletin kaderine dokunur, adaletin sesini duyururdu. İçeri giren herkes, sobanın sıcaklığını değil, devleti temsil eden bir gücün huzurunu hissederdi.

İbrahim Ethem Bey, makam odasında koltuğuna yaslanmış, gözlerini tavana dikmişti. İri kara gözleri yorgun, kan çanağı gibiydi. Karşısında el pençe divan duran Recep Efendi, onun konuşmasını bekliyordu.

Kaymakam nihayet gözlerini tavandan ayırıp başını indirdi.

— Ahval nedir, anlat hele, dedi.

Recep Efendi tane tane anlatmaya başladı. Her detay sorulduğunda, koltuğunun altındaki dosyayı masanın üzerine dikkatle bırakıyordu. Kaymakam'la gelen iki kişi de onu pür dikkat dinliyordu; genç olanı, arada bir kâğıdına notlar alıyordu.

Abdullah Efendi'ye bir kız bebeğinin olduğu haberi tütün tarlasında verildi. Adam pek konuşmazdı, ama içi kıpır kıpırdı. Akşam eve geldiğinde avluda abdest aldı, namazını

kıldı. Eşi, kucağındaki bebeği uzattı.

Odada sessizlik hâkimdi. Abdullah Efendi, bebeğin sağ kulağına ezan okudu, sol kulağına kamet getirdi. Sesi berrak ve herkesin duyabileceği kadar yüksekti.

— Adın Makbule... Adın Makbule... Adın Makbule, dedi.

Bir süre sessizlik sürdü. Oğulları Mustafa merakla sordu:

— Baba, Makbule ne demek?

Abdullah Efendi, oğlunun gözlerine bakıp gülümsedi.

— Beğenilen, hoş karşılanan demektir, dedi.

Eşi, kocasına sevgiyle baktı ve bebeği kucağına aldı.

Abdullah Efendi, geçimini küçük çiftliğinde tütün ekerek sağlıyordu. Tütün zorlu bir işti. Toprak sonbaharda sürülür, ilkbaharda hazır edilirdi. Fidanlar yastıklarda büyür, güneşin altında sulanır, otlardan arındırılırdı.

Fideler 6-8 santime ulaştığında, tarla onları beklerdi. Dikim, don tehlikesi geçtikten sonra yapılırdı. Aylarca süren emek, sonunda hasatla taçlanırdı. Hasat ise başka bir meşakkat... Dipten başlanır, doruğa kadar her yaprak sırasıyla koparılır, ayrı ayrı dizilir, kurutulur, denklenirdi.

Makbule, yaşıtları gibi oyun peşinde koşmazdı. Atlarla ilgilenir, babasının sıkı sıkı tembihlerine rağmen evin duvarındaki mavzere bakmadan, dokunmadan edemezdi.

On iki yaşında, babasını kaybetti. Kahramanıydı o; yokluğu, hayatında kapanmaz bir boşluk açtı.

Dağın yamacındaki zeytin ağaçlarına yaslanmış efeler, uykuyla uyanıklık arasında gidip geliyordu. Mavzerler yanlarında, sessizlik ağırdı. Halil Efe, koca gövdesini bir ağaca yaslamış, doğmak üzere olan güneşe bakıyordu. Dün gece Yunan öncü kuvvetlerini pusuya düşürmüşler, hepsini yok etmişlerdi.

— Çok şükür, dedi, kayıpsız atlattık.

Ellerine geçen yepyeni silahlar, yorgun bedenlerinde bile bir sevinç kıvılcımı yakmıştı. Ama Halil Efe'nin uykusu yoktu. Akli Balkan Harbi'ne gidiyordu. Yanya, İşkodra, Edirne... ve kaybedilen koca topraklar... Göç yolları, terk edilen evler... Kendisi de bu göçün bir parçasıydı.

Düşünceleri arasında, Parti Pehlivan'ın Gördes'teki düğünü geldi aklına. Orada görmüştü Makbule'yi. Savaş, kan, öfke... ama o an birden, içindeki bütün fırtınayı susturan bir sevdaya kapılmıştı. Makbule de bu aşka karşılık verince nişan yapılmıştı.

Bu hem savaşın hem sevdanın hem göçün hem de direnişin hikâyesiydi. Ve daha anlatılacak çok şey vardı...

...

Gördes, Yunan işgalinin pençesinde can çekişiyordu. Kasabanın dört bir yanı düşman kuvvetlerince sarılmış, yollar tutulmuştu. Bu karanlık günlerde Halil Efe, sevdiği kadın Makbule'yi ve ailesini alarak Demirci'ye götürmüştü. Burada, kısacık bir soluklanma süresi içinde, iki yüreğin kavuşma vakti geldi; Halil Efe ile Makbule, sade ama yürekleri sarsan bir düğünle evlendiler.

Evleri yoktu. Kaymakam İbrahim Bey kendi evini onlara tahsis etmişti. Halil Efe, o vefayı hiçbir zaman unutmadı.

Ne var ki mutlulukları, Yunan'ın zulmüyle gölgelenmişti. Düşman, her geçen gün daha da azgınlaşıyor, köylere kan ve gözyaşı taşıyordu. Halil Efe'nin silah arkadaşları, onu tekrar akıncıların başına çağırdığında, Makbule'nin gözlerinde hem ayrılığın hüznü hem de gururun ışığı parladı. Halil Efe, vatan aşkıyla yanıp tutuşan yüreğiyle göreve dönmekte tereddüt etmedi.

Gelinliği henüz sandığının içinde, düğün türkülerinin yankısı hâlâ köyün taş sokaklarında yankılanırken, Halil Efe'nin yolu yeniden dağlara düştü. Evliliğin sıcak yuvasından, cephelerin keskin rüzgârıyla savrulmuştu. Yunan işgalinin karanlık gölgesi, Anadolu'nun üzerine ağır ağır çöküyor; her köy, her oba sessiz bir direnişin eşliğinde bekliyordu.

Halil Efe'nin ardında bırakmak zorunda kaldığı gözünün nuru, gönlünün huzuru vardı: Makbule.

O, yalnızca uyumlu bir eş değil, gönlünde vatan sevdasıyla yanıp tutuşan bir kadındı. Halil'in gidişini içine sindiremedi. Onu, ölümün kol gezdiği dağlara uğurlamak yerine, adım adım peşinden gitmeyi istedi.

Halil Efe ve Akıncı Müfrezeleri, Makbule'nin bu isteğini başta şiddetle reddetti. "Dağların soğuğu, gecelerin karanlığı, düşmanın acımasızlığı..." diye anlatıldılar. Ama Makbule'nin gözlerinde yanan ateş, hiçbir uyarıya kulak asmıyordu.

Makbule de en az eşi kadar bu toprağın evladıydı. Halil Efe karargâha vardığında, arkasından gizlice yola düşen Makbule, çok geçmeden onun önünde belirdi. Halil Efe önce korktu; "Bir kadın savaşta ne iş yapar?" diye düşündü. Fakat Makbule, küçüklüğünden beri "Asker Makbule" diye anılırdı. Çocukluğundan beri içinde büyüttüğü vatan sevgisi, onu geri dönmekten alıkouyordu.

Kaymakam İbrahim Ethem Bey birliğin başındaki komutandı. Makbule ona gidecek yalvardı: "Bırakın, yanınızda kalayım. Yunan'dan bu toprakların intikamını almak benim de boynumun borcudur." Onun gözlerindeki ateşi gören Ethem Bey, tereddütle de olsa kabul etti. Halil Efe ve Makbule, Mustafa Kemal Atatürk'ün emriyle 12. Akıncı Müfrezesi'ni kurdular. O günden sonra Makbule, eşiyile omuz omuza savaş meydanlarında yer aldı.

Demirci, Gördes, Selendi... Yunan'ın uykusunu kaçıran pusular, ani baskınlar... Makbule, daha ilk çatışmada kaçacak sanılan ama aksine mermilerin içine yürüyen bir Asena gibi dövüşüyordu.

...

Demirci'nin sarp kayalıklarından, Gördes'in sık ormanlarına; Simav'ın soğuk sularından, Bigadiç ve Sındırgı'nın rüzgârlı yamaçlarına dek Halil Efe ile yan yana yürüdü. Dağların sessizliğini, düşman çığlıkları bozarken o, elinde mavzeri korkusuzca çatışmalara girdi. Arkadaşları, onun cesaretini görüp hayran kaldı; düşman, adını duyunca irkildi.

Sekiz ay boyunca dağların çetin hayatına katlandı. Açlığa, soğuğa, gece baskınlarına ve ölümün nefesine alıştı. Ne kocasından ayrıldı, ne de vatan mücadelesinden. Ta ki o kara gün gelene dek...

Ve o kara gün...

Koca Yayla'da Yunan pususu... Silah sesleri yaylayı inletirken, müfreze geriye çekiliyordu. Makbule, geri çekilmeyi değil, ileri

atılmayı seçti. Elindeki kısa Japon Filinta'sını sıkı sıkıya kavramıştı. Tam o sırada tek bir silah sesi duyuldu. Doru atının üzerinden sessizce toprağa düşen Makbule, kanlar içinde yatıyordu. Doru at sahibinin başından ayrılmıyordu. Ürkememişti. Kısa bir süre önce Halil Efe telef ettiği bir Yunan müfrezesinden aldığı bu soylu kırsaklı eşi Makbule'ye hediye etmişti. Halil Efe, çığlığıyla dağları inletti:

— Makbuleeee!

Üzerindeki siyah pantolon ile uzunca çepkenine, gür ve kumral saçlarına kanıyla beyninin parçaları bulaşmıştı. Daha yirmi bir) yaşında hayatının baharındaydı.

Çatışma biter bitmez sevdiğini kollarına alan Halil Efe, o sıcak, kanlı, ıslıl ıslıl yüzün artık soğumakta olduğunu gördü. Ona son kez sarıldı, "İntikamını alacağım" diye fısıldadı.

Makbule'siz kalan Halil Efe, acısını bağrına gömüp mücadeleye devam etti. Kaymakam İbrahim Ethem Akıncı, onu Demirci Akıncıları 12. Müfreze komutanlığına getirdi. Gördes ve Salihli'nin sarp topraklarında, komutasındaki müfrezeyle Yunan'a karşı amansız çatışmalara girdi.

Ama kader, onlara uzun bir ayrılık vermeyecekti. Makbule'nin şehadetinden yalnızca iki ay sonra, 17 Mayıs 1922'de Selendi-Kınık muharebesinde, Usturumcalı Halil Efe de toprağa düştü.

O gece Halil Efe ve arkadaşları, Selendi'yi kurtarmak için savaşa tutuşmuştu. Sabah olduğunda, şehitlerin arasında Halil Efe de vardı. Askerler, vasiyetini hatırlayıp onu Makbule'nin yanına gömmek istedi, fakat yaz sıcağı izin vermedi. Böylece Halil Efe, Demirci ile Selendi arasında bir yere defnedildi.

İki yiğit, iki gönül, iki sevdalı... Artık toprağın koynunda, ebedi bir vuslata kavuşmuşlardı.

Artık dağlar sessizdi. Fakat rüzgâr, hâlâ ikisinin adını fısıldıyordu:

Makbule... Halil...

Ve Anadolu'nun kalbinde, onların hikâyesi, sonsuza dek bir destan olarak yaşama-ya devam ediyordu.

KENDİME ÖĞÜT

Bir garip kul düşse dara
Hızır olup varmak gerek
Hüzün yüklü gönüllere
Yunus gibi girmek gerek

Her zerrenin var hikmeti
Sabır söndürür zulmeti
Çektiğin onca zahmeti
Daim hayra yormak gerek

Yiğitlerin çağlarından
Kar eksilmez dağlarından
Mümbit ümit bağlarından
Taze güller dermek gerek

Sevgi kulluğun gereği
Merhamet gönlün direği
Harap etme bir yüreği
İnsanı hoş görmek gerek

İyilikten alıp payı,
Başa taç et güzel huyu,
Bir dem değil ömür boyu
Elif gibi durmak gerek.

Vakit altın bir hediye,
Boşuna harcamak niye,
Bu yolculuk nere diye
Kaygı edip sormak gerek.

Ahmet Sami BENLİ

DENİZ KISKANSIN MAVİNİ

Aç mavi şemsiyeni
Ser mavi havlunu
Bırak deniz kiskansın mavini
Güneş denizi
Deniz meltemi
Meltem gün yanığı tenini

...
Dağlarda yazılan sevdalardır
Denizlerde durulan
Denizlerde kaybolan
Kum taneleri kadarda çok
Balıklar bile kıskanır
Sen kumsalda uzanıp yataırken
Sen
Deniz
Güneş
Kumsal
Kıskanan kıskanana
Kim kimi
Kim neyi kıskanırsa kiskansın
Deniz seni
Güneş kumu denizi
Fırtına meltemi

...
Hasret sevgiyi
Varsın kiskansın
Önü sonu belli sevdalar
Ölümsüz sevdaları kiskansın

Yılmaz ACI

OZAN FELÂHIYE'DE TARİHİN İZİNDE

Halil MANUŞ

Halil Bey emekli olalı çok olmuştu. Önceleri de kitaplara çok tutkuluydu ama emekli olduktan sonra özellikle tarihi olayları anlatan kitapları okur oldu.

Okuduklarından yola çıkarak olayları hikâyeleştirmeyi pek becerirdi. Halil Beyin torunu Ozan, dedesinin tarihi olayları hikâye gibi anlatmasından zevk alır, severek dinler, dinlemekle kalmaz, onları zihninde canlandırır.

Ozan'ın gelmesi dedesini çok mutlu etmiş, sanki ömrüne ömür eklenmişti. Daha Ozan gelmeden dedesi planlarını çoktan yapmıştı. İlkönce doğduğu köye götürecekti, çocukken gezip oynadığı sokaklardan, su içtiği pınara kadar her yeri bir bir gösterecekti... Erkenden yola çıktılar. Dede, Karaşih Köyü'nün topraklarına adım attıklarında, geçmişin izleri zihninde canlanmaya başladı.

Safrantı'nın rüzgârı, çocukluk günlerinden bir esinti gibi yüzüne dokundu. Köyün eski taş evleri, yıllar önce duyduğu kahkahaları ve sohbetleri yankılanıyor gibiydi. Köye hasretinden olacak yazdığı şiirlerden dörtlükler okumaya başladı.

Sarıp sarmalamış Safrantı seni
Her zaman güzelsin her zaman yeni
Aşk ile bağlarsın kendine beni
Bulunmaz dünyada Karaşih eşin
Sönmeyp parlasın doğan güneşin

Bakarken hep Felâhiye'ye yüzün
Nedendir bilinmez sendeki hüzün
Bir başka baharın, bir başka güzün
Bulunmaz dünyada Karaşih eşin
Sönmeyp parlasın doğan güneşin...

Birden şiir okumayı kesti ve "Ozan» dedi, gözlerini ufka dikerek:

"Ben bu köyde doğdum. Karaşih, sadece bir köy değil, benim geçmişim, hatıralarım. Şu çeşmeyi görüyor musun? Eskiden burada su içmek için sıraya girerdik. Büyük Pınar'ın suyu, her zaman en tatlısıydı" dedi.

Ozan, dedesinin gözlerindeki özlemi fark etti. Köyün camisi, içinde yatan Kara Şeyh'in Mezarı ve etrafındaki eski taş yapılar, geçmişin sessiz tanıklarıydı.

Ozan:

"Dedeciğim, burada nasıl bir çocukluk geçirdin?" diye sordu.

Dedesi gülümsedi. Eliyle uzaktaki bir dağı göstererek; "Safrantı'nın zirvesine çıkıp vadinin tamamını izlerdik. Ama en çok, geceleri yıldızların altında anlatılan hikâyeleri özlüyorum" dedi.

Ozan, dedesinin anlattıklarını zihnine kazırken, Karaşih'in geçmişini daha derinden hissetmeye başladı.

Dede, doğduğu köyün topraklarını anlatırken gözleri parlıyordu. Bağcılık, çocukluğunun en güzel anıları arasındaydı.

"Evlat," dedi Ozan'a, "Bizim Karaşih'te öyle üzümler olurdu ki, salkımlar dallardan taşardı. Hele o kara üzümün tadı... Güneşte iyice olgunlaşınca şeker gibi olurdu. Sabah kalkar kalkmaz bağa girer, salkımları toplardık."

Sonra, armut bahçelerinden bahsetmeye başladı.

"Şu gördüğün bahçede yıllar önce armut ağaçlarımız vardı. Sulu ve tatlı olur, mis gibi kokardı, ismine şeker armudu derlerdi. Rah-

metli Elif ninenle çok güzel anılarımız olmuştu.”

Ozan, dedesinin anılarını dinlerken sanki geçmişe yolculuk yapıyordu.

Sebze bahçesindeki domates ve salatalıkların lezzetini anlatırken dede gülümseyerek sordu:

“Şimdi marketten aldığınız domateslerin tadı var mı? Yok! O zamanlar bahçeye girer, dalından kopardığınız domatese tuz bile serpmez, hiç kesmeden ısırdık. Salatalık desen, o kadar diri ve tazeydi ki, çıtır çıtır ses gelirdi.”

Ozan, dedesinin anlattıklarıyla Karşıhın eski günlerini hayal etti. Belki de bu toprakların hikâyeleri, sadece taşlarda değil, insanların hatıralarında da saklıydı.

Dedesi Ozan’a: “Safrantı’ya çıkmak istiyorsan, iyi bir yürüyüşe hazır olmalısın, Safrantı, ilçenin en yüksek tepelerinden biri. Buradan bakınca, Kızılırmak Vadisi’ni ve çevredeki köyleri görebilirsin. Eskiden burası, gözetleme noktası olarak kullanılmış. Yolcular ve tüccarlar, buradan çevreyi izler, yollarını belirlerlermiş” dedi.

Ozan, zirveye yaklaştıkça, rüzgârın taşıdığı eski hikâyeleri duyuyor gibi hissetti. Zirveye vardığında, gözlerini ufka dikti. Sanki bir şeyleri görecekmiş gibi baktı, baktı...

Dedesi Ozan’ın bu dalgın halini fırsat bilip Safrantı’ya hitaben yazdığı şiiri söyleyerek sanki dertleşmeye başladı:

Onca ayrılıktan sonra
Nasıldır halin Safrantı?
Eserken kar, tipi, bora
Nasıldır yolun Safrantı?

Arpayla buğday ekerken
Mutluydun meyve dikerken
Odun diye keserlerken
Nasıldır dalın Safrantı?

Neden gezmez çebiş, oğlak?
Bak; sırtların çırılçıplak
Zorsa yaban gülü bulmak
Nasıldır balın Safrantı?

Eriyince karlar yazın
Diner mi bilmem ki sızın?
Sel yürüyünce ansızın
Nasıldır kolun Safrantı?

Tepeden bakıp kel dağa
Aşkla tutkundun çatağa
Kimse uğramazken bağa
Nasıldır çalın Safrantı?

Aldırma sen ona, buna
Zarar gelmesin de cana
Koyun, kuzu, inek, dana
Nasıldır malın Safrantı?

Dedesi, Ozan’ı Safrantı gezisinden sonra Felâhiye’nin Sıtmapınarı bölgesine götürdü. Gözleri geçmişin izlerini arar gibiydi. Elini eski taş çeşmenin üzerine koyarak anlatmaya başladı:

“Evlat, burası, sadece bir su kaynağı değil. Yüzyıllar boyunca insanlar buraya şifa bulmak için geldi. Sıtmapınarı’nın suyu, eskiden sıtmalı hastaları iyileştirdiğine inanılan bir kaynak olarak görülürdü. Özellikle sıtma hastalığına iyi geldiği söylenirdi, işte adı da buradan geliyor.”

Ozan, dedesinin sözlerini dinlerken, eğildi avuçları ile su içti, çeşmenin taşlarına dokundu. Mermer ve kesme taşlarla yapılmış bu yapı, Roma döneminden kalma bir eserd. Yarım daire şeklinde ki yapısı ve basamaklarla çevrili havuzu, zamanın içinde bir pencere gibi duruyordu. Dedesine:

“Dedeciğim, bu çeşme hâlâ kullanılıyor mu?» diye sordu. Dedesi gülümsedi. “

“Evet, ama ilk hali bu değil, restore edildi. İnsanlar hâlâ buraya gelip suyun tadına bakıyor. Ama artık sadece şifa için değil, geçmişini hatırlamak için de buraya geliyorlar” dedi.

Ozan, dedesinin anlattıklarını zihnine kazırken, Felâhiye’nin tarihine bir adım daha yaklaşmıştı. Dede, Ozan’ı Felâhiye’de ki Roma Anıt Mezarı’na götürdü. Gözleri, zamanın içinden gelen bu görkemli yapıya takıldığında, sesi derin bir saygıyla yankılandı:

“Evlat bu mezar, sadece bir taş yığını

değil. Burası, Roma döneminin ihtişamını ve ölümsüzlüğe olan inancını yansıtan bir anıt. Milattan sonra 2.yüz yılın ikinci yarısında inşa edilmiş. Bak, şu sütunlara, Roma mimarisinin zarafetini gösteriyor.”

Ozan, büyük mermer bloklardan yapılmış bu tapınak biçimli mezara hayranlıkla baktı. Dede devam etti:

“Bu taşlar, kilometrelerce uzaklıktaki mermer ocağından getirilmiş. Düşünsene, o dönemde bu kadar ağır taşları buraya taşımak ne büyük bir iş! Ama Romalılar, ölümlerini sadece gömmekle yetinmezdi; onların hatıralarını yaşatmak için böyle görkemli yapılar inşa ederlerdi.”

Ozan, dedesinin anlattıklarını zihnine kazırken, tarihin içinde bir yolculuğa çıkmış gibi hissetti. Dedesi, Ozan’ın meraklı bakışlarını görünce gülümseyerek:

“Gel evlat, şimdi sana Felâhiye’nin en ilginç yerlerinden birini göstereyim” dedi ve onu Dört Pencere’ye götürmek için hareket ettiler. Yol boyunca, dedesi geçmişten bahsetti:

“Burası, Felâhiye’nin Kızılırmak Vadisi arasında yer alıyor. Eskiden konaklama yeri olarak kullanıldığı söylenir. Yolculuk edenler burada dinlenir, pencerelerden vadinin güzelliğini izlermiş.”

Ozan, taş yapının önüne geldiğinde, dört pencerenin simetrik dizilişine hayran kaldı.

“Dedeciğim, neden dört pencere?” diye sordu.

Dede, elini eski taşlara koyarak cevap verdi: “Kim bilir? Belki dört yönü temsil ediyordu. Doğu, batı, kuzey, güney.

Belki de buraya gelen yolcular, her pencereden farklı bir hikâyeye görüyordu.”

Ozan, pencerelerden birine yaklaşıp dışarı baktığında, Kızılırmak Vadisi’nin uzanan yeşil dokusunu gördü. Aklından neler geçti bilinmez ama dalıp gittiği çok belli idi. Ozan’ın dalgınlığı geçmiş olmalı ki; birden dedesine:

“Dedeciğim, buralarda savaş oldu da ismi ondan mı Felâhiye?” diye sordu. Dedesi ta baştan anlatmaya başladı:

“Felâhiye, kökleri Hititler dönemine ve Roma dönemine kadar uzanır. Bölge, tarih

boyunca birçok medeniyetin yönetimi altında kalmıştır. İlçenin ilk adı Rumdiğin’dir. Bu adın kaynağı hakkında kesin bir bilgi olmamakla birlikte bununla ‘Rum(Diyar-ı Rum)’ tabiri gene Türk tarihinde Anadolu toprakları için kullanılmıştır. ‘Tek(g)in’in boş arazi anlamını taşıdığı bilgisi ile ‘Rum-Tegin’ adının zaman içinde dönüşerek ‘Rumdiğin’ olmuştur, denilebilir. Bu durumda ‘Rumdiğin’in boş Anadolu toprak parçası olduğu anlaşılır” diye genel bir giriş yaptı.

Ozan: “Boş Anadolu toprak parçası ise kimden kurtulmuş ki Felâhiye ismi verilmiş” diye sordu. Dedesi:

“Bak bu soru o kadar basit değil, en iyi si eve döndüğümüzde yorgunluğunu atarsın, bir de çay yaparsın, ben de sana daha geniş anlatırım olmaz mı?” dedi.

Eve döndüklerinde güzelce bir duş alıp yorgunluklarını attılar. Ozan sorusunun cevabını almak için sabırsızlanıyordu. Hemen mutfaka geçip ocağa çay koydu, dedesine koşarak;

“Dedeciğim çayı da koydum ben hazırım, sen de hazır isen anlatabilirsin” dedi.

Dedesi oturduğu koltuğa daha bir yerleşir gibi yaptı. “Dinle o zaman, iyi dinle ki unutmayasın. Bu duyacakların okul kitaplarında yazmıyor” dedi ve başladı anlatmaya:

“Bak yavrum, hayatta iken öyle olaylar yaşanır ki unutulmaması, nesilden nesile aktarılması istenir. Bunu yaparken yeri gelir anıtlar dikilir, yeri gelir destanlar yazılır. Bazen de o yaşanan olayın geçtiği yer ismi yaşadığımız yerlere verilir ki sonsuza dek yaşasın diye. I. Dünya Savaşı’nın Irak Cephesi’nde Osmanlı ordusunun girdiği önemli çatışmalardan biri Felâhiye Meydanında İngiliz birliklerine karşı gerçekleşmiştir. Takvimler 1915 yılının Aralık ayını gösterdiği zamanda Osmanlı ordusunun komutanı Halil Paşa Felâhiye Muharebesinde Kût’ül Amâre Kuşatması sırasında İngiliz birliklerine karşı büyük bir zafer kazanmıştır. 7 Aralık 1915 - 29 Nisan 1916 tarihleri arasında yapılan Osmanlı İmparatorluğu’nun galip geldiği son savaş Kut’ül Amâre savaşıdır. İn-

gilizler, 20 bin kişilik büyük bir kuvvetle saldırıya geçmiş, ancak binlerce asker kaybederek geri çekilmek zorunda kalmıştır. Kut'ül Amâre savaşını İngiliz Kraliçesi 'en utanç verici teslimiyet' olarak görmüştür."

Ozan "Dedeciğim çayımız demlenmiştir, ben çayları getirirken sen de biraz soluklanırsın olmaz mı?" diyerek odadan çıktı. Dede bu arada biraz olsun nefes almış, bundan sonrasını rahat anlatacağından çayını yudumlamaya ve kaldığı yerden anlatmaya başlamıştı.

"Bu olaylar bittikten, Çanakkale Zaferi kazanıldıktan ve Büyük Millet Meclisi kurulduktan sonra «Kut'ül Amâre Kahramanı» olarak da bilinen Halil Paşa'ya 1934 yılında Soyadı Kanunu'nun çıkmasının ardından Mustafa Kemal Atatürk tarafından Kût'ül Amâre Zaferi nedeniyle «Kut» soyadı verildi."

Ozan, dedesinin sesinde dalgalanan gururu hissederken, gözlerini kapatıp hayal etti. Felâhiye Meydanında bayrakların rüzgârla dalgalandığı bir savaş alanı, askerlerin birbirine kenetlendiği anlar ve en önemlisi kazanılan zaferin ardından yankılanan tek bir kelime: «Felah», yani kurtuluş.

"Dedeciğim, diye fısıldadı Ozan, bizim Felâhiye'mizin ismi de buradan mı geliyor?"

Dedesi gülümsedi ve torununun omzuna hafifçe dokundu.

"Evet, evlat, kurtuluşun ve zaferin yankısı buradan geliyor ama tarih, anlatıldığı sürece yaşar. O yüzden sen de bu hikâyeleri unutma. Belki bir gün, senin anlatılarınınla başka bir Ozan daha tarihini öğrenecek" dedi.

Ozan, o gece dedesiyle otururken, Felâhiye'nin tarihini kendi kalbine bir parça daha kazıdı...

SEBEBİ SENSİN

Efkâra geldikçe müşkül halleri
Yazıyorsam elbet sebebi sensin.
Menzile varmayan taşlı yolları
Kazıyorsam elbet sebebi sensin.

Zalimce yıktın sen gönül bendimi
Hasretlik vuslatı yoksa yendi mi?
Aşk ile yoğurup kendi kendimi
Eziyorsam elbet sebebi sensin.

Seni tanıdığım o günden beri
Kimi "deli" dedi, kimi "serseri"
Yaralı kalbime derdi, kederi
Diziyorsam elbet sebebi sensin.

Demedim kimseye çektiklerimi
Yerle yeksan ettim ettiklerimi
Hep senin yüzünden sevdiklerimi
Üzüyorsam elbet sebebi sensin.

Seraba aldanıp, hayale kanıp
Her ayak sesinde sen geldin sanıp
Vallahi Billahi candan usanıp
Beziyorsam elbet sebebi sensin.

Sevdamı vurmuşsa dolu, kırağı
Bunlar da bir nevi aşkın tuzağı
Buğulu gözlerle baştan aşığı
Süzüyorsam elbet sebebi sensin.

Benliğime taktın gamdan bilezik
Ahvalim perişan, yüreğim ezik
Bütün anılara koca bir çizik
Çiziyorsam elbet sebebi sensin.

Zeynep SÜMER

SYDNEY SEYAHAT ANILARIM

İsmail KAYA

Seyahat hobimdir, dünyanın birçok ülkesini gezdim. «Piyango»dan büyük ikramiye sana çıktı, ne aparsın?» deseler, “Dünyayı gezerim.” derim. Şubat 2017 yılında iş seyahati, bir haftalık. Avustralya-Sydney seyahatimiz başlamıştı. Müslüman bir körfez ülkesinin uçağıyla sefer duasından sonra, İstanbul’dan havalandık 18 saatlik aktarmalı uçuş ile varış noktasına Avustralya kıtasına, Sydney’ye gelmiştik. Bu ülkeyi ve şehri farklı kılan; ülkemizden oldukça uzakta olması ve Güney yarım kürede olduğu. Şubat ayında yaz ayları yaşanıyor olması. Diğer ülkelerden farklı oluşu ilgimi çekmişti. Önünde eleği olan otobüs ile şehre doğru yol almaya başladık. Bu arada otobüsün önündeki dikdörtgen eleğin amacı gece kanguruların zıplayarak yolda araçlara çarpmakta oldukları için; koruma amaçlıymış. Cam kenarında ikişer katlı evleri izlemeye başladım. Önü çim, evcil hayvan beslemeye uygun resim tablosu gibi evlerdi. Ülkemde zemheri yaşanırken, ben yazlık giysilerimi valizimden çıkartıyordum. Kısa kollu tişörtlerimi, mayomu, kısa çoraplarımı, şortumu, güneş gözlüğümü getirmiştım. Yedi günlük seyahat başlamıştı.

Gökyüzü masmavi, güneş yakıyor, tam bir deniz havası vardı. Bu şehrin dünyada yaşanacak şehirler sıralamasında 4.sırada olduğunu biliyordum. Başkenti Melbourne ise 1. Sırada yer alıyormuş. Burası ülke olmasının yanı sıra dünyanın 7 kıtasından biriydi. İki. gün tur otobüsü şoförünün Türk olduğunu ve adının Şevket olduğunu öğrendim. Fırsat buldukça şehir ve ülke hakkında bir şeyler öğrenmeye çalıştım. Şevket bey, Avustralya’nın gelir düzeyinin bize göre çok yüksek olduğunu,

nu, toprağının yüz ölçümünün bizden 10 kat daha fazla olduğunu ancak nüfusunun üçte birimiz kadar olduğunu açıkladı. Bu ülke kültüründe; insanlarda büyüklenme (kibir) olmadığını, örneğin, belediye işçileri ile bürokratları, bakanların her kesimin aynı seviyede yaşadığını, kendisinin şoför olmasının diğer meslek sahipleri ile farklı algılanmadıklarını belirttiler. Tam bir sosyal devlet olduklarını, boşanmış bir kadına devletin her ay 2.000 Avustralya doları ödemekte olduğunu, bu kadının evlenene kadar başkalarına muhtaç olmaması sağlanmaktaymış.

Şevket bey kendinden de bahsetti biraz. Eşiyle ve çocuklarıyla ayrı yaşadığını sadece Cumartesi ve pazar günleri ailesi ile görüştüğünü açıkladı. Neden her gün ailen ile birlikte değilsin diye sorduğumda, Devleti kandırmakta olduklarını, bu sayede eşinin devletten 2.000 dolar almakta olduğunu açıkladı. Düşündürücü! Doğru bulmadım tabi ki. Ülkede kanguru etinin yendiğini, sayısının 28 milyon adet olduğunu, bu sayıyı insan sayısına yakın tutmakta olduğu için 1.500.000 adedinin imha edileceğini belirttiler. Ülkenin orta bölümlerinin çöl olduğunu ve burada geçmişte kullanılan develerin yabani bir şekilde yaşadığını bunları yakalayarak, Suudi Arabistan’a satmakta oldukları öğrenildi. Burada yerlilere Aborjin dendiğini, Çanakkale savaşında İngiliz ordusu altında savaşa katılmış oldukları da farklı bir konu. Çanakkale savaşı adına yerlileri mutlu eden ise; Çanakkale şehitliğinde yatan Aborjinler için: Mustafa Kemal Atatürk’ün “Sizin çocuklarınız bizim çocuklarımızdır.” demesiydi. Fazla yerli bulunmadığını da belirttiler. Bu kıtada çok

canlı çeşidi varmış. Cinsi belirlenmemiş, ismi konmamış birçok sürüngen ve böcek çeşidi olduğunu söylediler.

Bu ülkenin fiziksel yapısı, kültürü ve yaşam tarzından doğrusu çok etkilendim.

Ülke başta doktor, mühendis gibi göçmenleri kabul ediyor. Herkesin mutlu olduğuna şahit oldum. (Harbour) Sevgililer limanı; Demir köprüsü görülmeye değer. Çağdaş bir şekilde, sabahın güneşi ile birlikte; eşofmanları ile yürüyüş, spor yapan insanlar, rengârenk bisikletliler, kahve içen teyzeler, plaj gezisi yapanlar, yeni evli çiftler, çocuklarını Güneşlendiren ailelerin mutluluğu dikkat çekiyordu. Hatta Türkçe konuşan bir abla grubuna rastlayınca biraz sohbet ettik. Yakınlarının burada yerleşik olduğunu ve ara sıra ziyaretlerine gelmekte oldukları anlaşıldı.

Şehir planı da oldukça donanımlı ve dikkat çekiciydi. Dünyaca ünlü opera binası, Demir köprü, Sevgililer limanı ve televizyon kulesiyle süslenmiş bir körfez şehri. 3.gün boyunca, mavi dağları, eski maden ocağını gezdik. Dağlar gerçekten masmavi gözüküyordu. Bana Tokat Niksarı hatırlattı, Güneşin yansımından da Niksar'da da bunun benzeri mavi görüntü oluşmaktadır. Şehirde dikkatimi çeken hiç polis, dilenci, hırsız gibi varlıklar ile karşılaşmadık ve tanışamadım, çünkü yoktu. Suç işleyen olur ise: yabancı ise

dışarı, yerli ise içeri /hapis. Suçu caydırıcı kuralları var. Gecenin saat 02.00 sinde üç güzel bayana rastladık, çok rahat özgüvenleriyle sohbet ederek yürüyorlardı.

Daha sonra geç saatlerde iki sevgiliye rastladık. Bizden samimi bir şekilde, eğlenebilecekleri bir bar aradıklarını sordular, yabancı olduğumuzu söyledik. Bu arada hiç korna sesi de duymadık. Bir kez ambulans sireni duydum o kadar. Arkadaşlarımdan biri bankta yatan birini görmüş o sırada oradan geçmekte olan genç kızlardan biri « Uyuyan adamı uyandırarak yanaklarından öpüp, cebine de para koymuşlar, kızlar yoldan geçen herkese ellerini kaldırıp çak yapıyorlarmış. Arkadaşım bir kızın kolundan yavaşça tutup; "siz melek misiniz?" diye sormuş, "Hayır, ben genç bir kıyım, olmam gerektiği gibi davranıyorum» demiş. «Sizlere de tavsiyem lütfen eşlerinizi aldatmayın» diyerek öneride bulunmuş. Ne dersiniz bilmiyorum ama görmezsem bu kadar özgürlük olduğunu düşünemezdim. Tabi ki devletin kuralları işliyor insanlar mutlu. Gerçekten güzel bir şehir, farklı ırklardan kültürlü insanların katkısı var diyebilirim. İster istemez insanlarda yaşam sevinci oluşuyor. İsteğim, özlemim, kendi şehirlerimizin de bu düzeyleri gelmesidir.

Sevgiyle, hoşgörülle, kalın sağlıcakla.

ŞEHİDİMİ ANARKEN

Şanlı bayrak sanki ilk aşkıydı
Okulunda birincilik aldı
O genç yaşında arşa çıkarken
Hainler cephede silik kaldı

Şehadet mührünü verdin El bab
Cennetine kabul etsin Ya Rab

Baba, dayı enişte, askerdi
Vatan sevgisi, özde işlendi
Şehadete ermek için Göktan
Eruh'a şevkle istekle geldi

Şehadet mührünü verdin El bab
Cennetine kabul etsin Ya Rab

Fırat Kalkanı sınır dışında
El-Bab ta asker görev başında
Hainin kurduğu acı planla
Ay yıldızlar parladı semada

Şehadet mührünü verdin El bab
Cennetine kabul etsin Ya Rab

Acı haber ulaştı ocağa
Duyan herkes, kalktı ayağa
Tekbir sesleri sardı her yeri
Göktan toprakla kucak kucağa

Şehadet mührünü verdin El bab
Cennetine kabul etsin Ya Rab

Muhtarla evi ziyaret ettik
Müze misali odaya girdik
Ana hisleri yürek dağladı
Gözyaşı aktı biz bütünleştik

Şehadet mührünü verdin El bab
Cennetine kabul etsin Ya Rab

Aynı yıl içinde evlenmişti
Rabbim şahadete onu seçti
Babası ile aynı uğurda
Vatan görevi hep öne geçti

Şehadet mührünü verdin El bab
Cennetine kabul etsin Ya Rab

Ömrü geçti dağlarda taşlarda
Komando yemin etti başlarda
Hakkını helal et can yığidim
Ömrünü verdin vatan aşkında

Şehadet mührünü verdin El bab
Cennetine kabul etsin Ya Rab

Mühendisliği kazandı, ancak
Taşımak ister göğsünde sancak
Ülküsü amacı aynı hedef
Yabancı ele vermesin toprak

Şehadet mührünü verdin El bab
Cennetine kabul etsin Ya Rab

Kırklar adını yazdın tarihe
Eriştin bak en üst mertebeye
Bu dünyadaki sevdiklerine
Bıraktığın en büyük hediye

Şehadet mührünü verdin El bab
Cennetine kabul etsin Ya Rab

Alaeddin İKİCAN

HAYALİSTAN

Faik KUMRU

*güzeli inşa etmek ne değerli marifet
yarenler sofrasında ömür boyu ziyafet*

Güzel bir dünyada yaşamak, güzel bir güne merhaba demek ve güzel insanlar arasında ömür sürebilmek ne güzel bir hayal. Güzelin adıyla güzelleşmek. Güzeli yad ederek güzel hatıralar bırakmak. Güzele aşına güzel bir gönül olabilmek ve onun rengârenk âlemine seyahat etmek. Güzel olan her şeyi kendine arkadaş kabul etmek ve onun rehberliğinde yol almak. Ah hercai gönül tez solan bir çiçek değil, ebedi bir tazeliğe sahip olan ve solmayan temiz bir kalp ile ve samimi bir niyet ile her güzelliğe dil-beste ve âşık olmak. Güzel insanların iz bıraktığı o güzel dikensiz yollarda yolcu olup, güzel olan menzile ermek. Ezelden gelip ta ebede giden bu güzellikler içinde güzel bir insan olabilmek ne güzel bir temenni.

Mevsimlerin her çeşidinin en güzel halinin göz önüne serildiği o asude ve huzur ülkesine yol almak ve oranın güzelliğine erebilmek. Huzurun her yer ve her mekânda geçiş parolası olarak kabul edildiği o gönül memleketinin sınırlarına vakıf olmak. Her yerde insanın olduğu, tahrip ve bozmanın çirkin şeklinin hiç meydana gelmediği rengârenk memleketin toprağına vasıl olup erişmek, oradaki neşeye hissedar, şerik ve ortak olmak. Gecelerin bile insanın görme ufkunu engellemediği devasa görüş alanlarının bulunduğu yerde seyrana çıkıp zevke ermek. Gözün gördüğünü kalplerin yalanlamadığı gerçek mekânların güzelliğinde güzelleşmek. Taleplerin varlığı ve çokluğu, talep edenlerin acizliğini gösterdiği gibi, talep edilenlerin de arkasındaki muhte-

şem güzelliği göstermektedir. Her varlığa vurulan ilahi mührün solmayan rengini.

İstediğin kadar iste ey gönlüm. Bu dünyanın hiçbir nimeti seni istiap edip içine sığdıramadığı gibi, hudutları da bu sınırsız taleplerinin karşılığını verecek kadar geniş değil. İnsanın gözünü doyuramayan şu devasa dünya oysa ne kadar küçük, hatta minnacık. Dolayısıyla bu dünya benim gerçek tercihim ve hedefim olamaz. Bu dünyada bir nokta bile olsam da koca kâinatın içindeki dünyada bir nokta, hatta bir nokta bile değil. Bir nokta olan insan, nokta bile olmayan şu fani dünyaya niçin saplanıp kalır ki? Göz önündeki her hakikat gibi bu gerçekler de insanı kendine getirmesi lazım değil mi?

Gönlüm buraya ait değil. Burası beni tatmin etmiyor. Burası benim sınırsız isteklerimi ve arzularımı karşılayacak kadar geniş değil. Her sıkıntımı giderecek bir mekâna sahip değil. Her geniş dediğim yer, beni daraladıkça darlıyor. Öylesine bir sıkıntı içimi yakıyor ki hiçbir şey içimi ferahlatmıyor. İki şeyin arasında kalmışım ve bir mengeneyle sıkışmışım gibi kalbim ah edip eyvah diyor. Bu imdada koşacak ve derdime derman olacak hangi şey veya kim? Ey gönlüm, derdine deva olacak ve talep ettiğin isteklerin karşılanma yeri burası olamaz. İçindeki sınırsızlığın, bu sınırlı yerde huzur bulamayacağı aşikâr. Dileklerin dilenme yeri burası olsa da karşılanma yerinin burası olamayacağı çok belli. Sınırlı yerlerin sınırsız olanı içine alması imkân harici bir hadise.

Dünyanın neresine gidersen git, seni tat-

min edip gönlünü hoş edecek hiçbir şey bulamayacak, boşuna yorgun düşeceksin. Niçin bu boşa gayretlerin peşinde ömür tüketiyorsun? Niçin sana yar ve yaren olamayacak acizlerin ardından koşturuyorsun? Niçin seni yaralayan haşin ve hoyrat ellerin insafını talep ediyorsun? Niçin güneşini kapatan kara perdelere talip oluyorsun? Aç pencerelerini, mis gibi tertemiz havayı ciğerlerine çek. Fani şeylerin faniliği buranın fani ömrü kadardır. Niçin boşuna vaveyla edip feryat ediyorsun? Telaş etmene ne gerek var. Her şeyin bir sonu, her sonun da bir başlangıcı var. Sonsuzluk yolunun yolcusu şaşkın beşer hâlâ bu yolda ve bu yolun sonu da kendi tercihinin bağlı olacak şekilde menziline vasıl olacak. Göz nerede ve ne ile tatmin olacak? Tatmin olduğu şeyin derecesi nedir? O tatmini sağlayacak güç nedir? Kudreti sonsuz Tanrı ki varılacak yeri işaret ediyor, anlayıp bulana ne mutlu. İnsanlığa rehber olan kutlu nebiler, yolun yordamını ve güzergâhın tarifini ne de güzel yapmış.

Şimdi gönül bu seyran içinde kendinden geçmiş bir halde sarhoş ve ne yapacağını bilemez durumda. Önünü aydınlatan feneri sönmek üzere. Geçici akıl feneri yerine, gönül ışığını seçer ve yoluna öyle devam ederse, doğru hedefe varacak gibi. Ey gönlüm sen de beni doğru adrese ulaştır ve beni mahzun eyleme, olur mu? Beni keder içinde bir başıma ve yalnız bırakma. Bu uzun yolculuktaki azığım, heybemde taşıdığım iyi niyetim. O da elimin temizliğine ve işimi hakkıyla eda etmeye bağlı. İşim çok zor anlayacağın. Yoksa seni küstürdüm mü ki bana naz ediyorsun. Eğer ki rehberim sen olmazsan, akıl bana yeteri kadar kılavuzluk yapacak bir tecrübeye malik değil. Ha bire yolu karıştırıyor. Bu hakikati de çok iyi biliyorum.

Hakikat dediğim mefhum da buradaki bilgime dayalı ve onun sığ alanına müracaat ederek anca ulaşabiliyorum. Bunun yeterli olmadığını ve beni yarı yolda bırakacağını adım gibi biliyorum. Yine de sebeplere riayet ederek yol almak, yapabileceğim en doğru seçenek. Bana düşen bir görev varsa, onu da hakkıyla ifa etmeye çalışmak en büyük amacım. Niyetimin temizliği sayesinde gide-

ceğim yerin de nezih olması en büyük arzum. Bu mümkün müdür, ondan da emin değilim. Sadece gönlümden geçenleri ifade ediyor ve onun saflığına inanarak en güzele varacağımı düşünüyorum.

Hayalimde güzel insanlar, güzel insanlarla dolu bir dünya inşa etmek. En büyük dileğim bu olsa gerek. Ne günlerden geçiyoruz. Her yer karanlık. Her dehlizden kara suratlar fıskırıyor. Gulyabani gibi gecelerimizi huzursuz ediyor. Ne çok çirkin mahlûk var etrafımızda. Hepsini reddediyorum, istemiyorum. Cehennem olup gitsinler bizim dünyamızdan. Her şeye güzel bakmak, güzeli görmek ve güzel olana da ulaşmak istiyorum. Çirkin şeyleri görmeyi ve çirkin işleri yapmayı hayatının gayesi görenleri sevmiyorum. Nefretten dahi nefret ediyor, her daim güzel olanları aklıma ve kalbime misafir ediyorum.

Yeni besteler yapmak ve yeni şarkılar söylemek istiyorum; yüzlerce makam arasında sayısız şarkıları terennüm etmek ve ezgilerle hayat bulmak. İlham yüklü şiirlere yelken açmak; yeni hikâyeler ve öyküler yazmak; romanların o kendine özgü büyümlü havasında yepyeni yaşamları resmetmek ve bu edebi değerlerin hayatıma bir güç kaynağı olmasını istiyorum. Asıl maksat, tükenen bir dünya karşısında tükenmeden yürümek. Ah deli yüreğim, sen delirmesen de seni delirtcek nice kötü ruhlar var. Hepsinin toprağın altına gömülmesini ve yok olmasını temenni ediyorum.

Güzel bir dünyada ve güzel insanlarla, insani ilişkiler içinde huzur dolu günler geçirmek en büyük dileğim. Hayallerde yaşanan pembe masalları gerçeğin kanadına takıp kendi dünyama konuk etmek ve beraberce yürümek ne güzel olurdu. İçten gelen her talebin samimi olması ölçüsünde, yaşama geçirilmesi de en büyük hedef. Birinin olamaz dediğine, diğeri gerçek bir renk veriyor ve nefes üflüyor. Çiçekler arasında seyahat eden nice börtü böceğin hem kendisi hem başka canlılar için durmaksızın çalıştığını görmek hassas gözlerin marifeti.

Ben de güzelliklere nefes olmak ve o gü-

zellikler içinde hayat sürmeyi arzuluyorum. En güzel şarkıları yüreği temiz insanlarla söylemek ve onlarla mutlu olmak ne büyük bir bahtiyarlık. Kendimi, nefsimi aşarak iyi olan ne varsa içime dolmasını, her iyiliğe teşne ve istekli olmasını diliyorum. Dünyayı güzelleştirmek için en başta da insanın güzelleşmesi ve iyilik alanlarını çoğaltması gerekli bir durum. Güzele talip olanın da güzelleşeceği kesin bir hakikat.

Hayaller ki gerçeğin antitezi. Birbirini besleyen havuzlar. Uzakları yakın eden iki dost. Biri olmazsa, diğerrinin anlamını yitirdiği bir meçhul. Biri artı kutup ise diğeri eksi ve birbirlerini daima çeken. Aynı kazanda kaynayan ama tadı farklı olan iki mükellef lezzet. Sınır tanımayan özgür kuş. Kanatları zapt edilemez devasa Anka.

Benim de bir hayalim var, hiç kimse-nin bilemediği. Tertemiz bir sayfa gibi hiç kimsenin çizgi çizemediği. Sevdalı garip bir âşık misali maşukunu beklediği. Bembeyaz bir namus gibi yüreğimin gizlediği. Hayalin de namusu olur, her şeyin olduğu gibi. Karlı dağların arkasında nelerin gizli olduğu ve kimleri beklediğinin de kimsenin haberi yok. Kimseye gösterilmeyen ince narin bir kız gibi. Duymasın hiç kimse, başladı gönlümün sonsuzluk seferi.

Hayalimi rüyalarda besledim bir çocuk gibi. Yüreğin de yarası olur, acı ıstırap çektiği gibi. Bülbülün hasreti var, ayrılık acısı çektiği gibi. Gülün de dikenini var, kalbe batıp kanattığı gibi. Hayalimi söylemedim, sakladım kalbimin en derinine. Gözlerimden de sakındım göstermedim hiçbirine. Ben, kendimi ve sırlarımı gizledim hayalimin içine. Gömdüm, kutsi bir hazine gibi kalbimin derinliklerine.

Kendi kendini bile duyamayan insanoğlu, ey gözü âmâ âdemoğlu, ey şaşkın beşer, ey şımarık nefsim, ne diye gurur ve kibir içindesin? Şu koca âlem içinde kapladığın yer ne kadar acaba? Hiç düşünüp hesap ettin mi? Sen, sen kaldığın sürece, hiçbir zaman gerçeğe ve gerçek ben'e ulaşamayacak ve hep yarı yolda kalacaksın. Güle oynaya ayak attığın

mekânlar seni yiyip bitirecek ve bu hastalığın da farkına varamayacaksın. Niçin hâlâ inat ediyorsun acı ve ıstırap içinde kalmayı? Her anı gönlünde bir yara açan bir hayatı niçin bitmeyecek sanırsın? Niçin buraya saplanıp kalıyor ve bu derin kuyudan çıkmayı aklına getirmiyorsun?

Bu sualleri ilk önce kendime soruyorum. Cevabını bildiğim halde, beni üstüne alan nefis atı inmeme müsaade etmiyor. İnmeye kalktığım her seferde tırısı kalkıyor ve dört nala koşup gidiyor. Gemine asılsam da zapt edebilmek o kadar müşkül bir durum ki izah etmek çok zor. Ah nefesine tutsak bedenim, ne vakit özgürlüğüne kavuşacaksın? Ne zaman ipleri eline alıp gerçek istikamete yol alacaksın? Yollar çatallı. Çatallı olduğu gibi, iki dönüşten hangisini tercih edeceğin de çetrefilli bir seçim. Her seçimde baş aşağı gitme ihtimalini de göz ardı etme lütfen. Akıl fenerini kullanarak sadece önündeki yolu aydınlattığın yetmez. Gönül ışığı ile yol al ki çok uzak mesafeleri görebilmek mümkün olsun.

Ey sancılı günlerim, kabus dolu geceleirim, sevgiye hasret yüreğim, yalnızlık zehrini içmiş kararsız gönlüm, her şey senin eserin. Her mekân seninle anlam kazanmakta ve şenlenmekte. Kalbimin en hassas duyguları, kendini bulma yönünde gece gündüz mesai halinde ve epey bir zaman harcamakta. Yoksa vakit kazanmak mı desem. Bu tâbir daha bir yerinde. Kendini bulan kişi her ânını boşa harcamış değil, bizzat en kıymetli zaman dilimini kendi hesabına en değerli kazanç olarak elde etme şansına sâhip. Sen de beni bahtiyar eyle gönlüm.

Koparılan takvim yaprakları ve ömrümden düşen her gün, verilen vaktin azaldığını haber vermekte. Gelecek günün meçhul olması ayrı bir nimet. Bu vaktin bilinmesi, yaşamı çok acı bir hâle getirirdi ki her saniyesi çok büyük bir çile olurdu. İnsanın suratına inecek sert bir yumruğun havada asılı beklemesi misali asla huzur bulamazdı. Bâzı şeylerin bilinmemesi ve gizli bırakılması bir insan için en büyük armağan. Bu müstesna hediye-yi en değerli ödöl kabul edip gönlümün en mutena

ve mühim bir yerine koyuyorum.

*derdimin dermanıdır içimdeki gizli dert
hakiki Sahibim ki her an her vakit cömert*

Kendi kendine yar olan diğerkâm gönülleri arzuluyor, onların hasretiyle içim kavruluyor. O güzel insanlar gibi olmayı, onlar gibi bir ömür yaşamayı, bu yolda yürümeyi, bu güzergâhta yol alarak doğruya ulaşmayı ve sonrasında da bu hislerle hemhal ve haldaş olmayı istiyorum. Aldığım her nefes ile güzel yaşamayı, verdiğim her nefes ile iyi bir iş başarmayı arzuluyor, bu niyetle her günümü değerli kılmayı hesap ediyorum. Başarır mıyım, onu bilmiyorum ama bu yolda azim ederek hedefe varmak en büyük amacım.

Neyin ne zaman olacağı, hangi insanın ne zaman veda edeceği belli olmadığı için, bu vetireyi ve süreci bir mana ifade eden işler ile süslemek en kazançlı ticaret olması lazım. Hayallerin tamamen sona erip, her konuşan dilin sükut edeceği o an, işte o an ki gerçeklerin kapısının açıldı zaman dilimi. Hakikati inkar edenin yüreğini dilim dilim

eden, bembeyaz çehrelerin simsiyah kesileceği işte o vakit, gerçeğin güneş gibi doğacağı kutlu zaman; her hayalin, her rüyanın ve her düşün nihai menzili.

Gönlüm acı çekiyor; o kadar çok geçmişe gidiyor ki zar zor ve güçlükle getiriyorum. "Niçin böyle yapıyorsun?" dediğimde de "Şimdiki zamanda ne var ki gönül eyleyecek?" diyor. Biraz düşündüğümde "Haklısın." diyorum. Yaşın kemale ermesinin de tesiri var bu mevzuda tabii ki. Günümüzden haz alacak güzel bir manzara mevcut değil veya çok az sayıda maalesef. Kendi dünyamı örgülerken, hayalin o geniş memleketine yelken açıyor ve buranın kötülerinin cümlesine de "Alın başınıza çalın sefil ve alçak dünyanızı." diyorum. "Nesini seviyor, neyine meftun olup da neyine tapıyorsunuz?" diye sormaktan da kendimi bir türlü alamıyorum.

Hayal âlemi ki maddi şeylerle sınırlanamaz. Manevi düşünceler dahi ona bir sınır çizemez. Bu hudut, öylesine geniş ve devasa ki gönül dünyasını inşa edememiş bir nadan

ve nobran, bu gerçeği kesinlikle kavrayıp anlayamaz. Bir şeyi görüp anlaması için, onun hem dışına hem de içine vakıf olması elzem bir durum. Bilinmeyen şeylerin cahili, gerçeklerin de düşmanıdır.

Bütün dünya bizim olsa ne çıkar Allah aşkına? On tane dairemiz, on tane arabamız olsa bile ancak birinde oturacak ve birine bineceğiz. Aynı anda iki yerde olmamız mümkün olmadığına göre, bu göz açlığı ve hırs hastalığına niçin tutuluruz? Anlamak mümkün değil. Ey çılgıdan ve çizginin dışına çıkmış beşer, nedir derdin? Dünyayı bütünüyle yutsan bile doymazsın ve daha da yok mu dersin. Doymayan gözünü burada asla doyduramazsın, kendini boş yere yorma.

Maziye gitmenin şöyle bir huzuru var ki olmuş hadiselerin tamamına nüfuz ediyor ve mutlu oluyorsun. Zarar ve ziyan ihtimalinin olmadığı bir dünya. Ne olacak demediğin bir ortam. İyi mi kötü mü diye bir olayın olamayacağı bir teşhir ve gösteri meydanı. Menfi ve olumsuz bir vukuatın olacağı bir yer değil. Gözünü yum, istediğin zaman dilimine git, dilediğin yerleri gez ve mesut bir şekilde dön. Farazi çizgilerle çevrilmiş özgürlükler ülkesi.

Dünyada kurşunun işlemediği en büyük sığınaklardan bir tanesi de hayaller olsa gerek. Hayal dünyası ki en zayıf görünen insanların sığındığı en önemli sığınak. Topun tüfeğin, kurşunun merminin, mavzerin tabancanın işlemediği, kısaca hiçbir silahın tesirinin nüfuz edemediği bir âlem. Rengarenk âlem ki şu koskoca kainatın içindeki insani kale. Göz alan burçlarına gönül sancağının dikildiği muhteşem memleket. Hiçbir gabi ve kalın kafalının, bu rüya cennetine misafir olmadığı ve kabul edilmediği düşler ülkesi.

Her renkten canlının taptaze nefes aldığı ve her canlıya tertemiz nefes ikram edildiği harika iklimlerin gönül canlandıran havasında mest olunan bir mekân. Gözü de gönlü de doyuran bir his. Bu his ki ebedi arzuların kapısını açan kutsi heves.

**KAYSERİ (KAYSADER) I. Uluslararası Şiir Şölenine
Katkı Sağlayan Sanatçılar**

Dr. Mustafa UYAN

Recep ALEMDAR

**Abdullah ÖNERİ
(Âşık ÇAPANOĞLU)**

Veysel KAYA

ŞİİR ŞÖLENİNDEN BİR GÖRÜNTÜ

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT DERGİSİ

Kültür ve Turizm Bakanlığı dergimizin abonesidir

